

9 ----- פְּרִשְׁת בַּמִּדְבָּר

9 ----- יוֹם א'

9 ----- הֶלְכוֹת

9 ----- מוֹסָר

10 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

10 ----- יוֹם ב'

10 ----- הֶלְכוֹת

10 ----- מוֹסָר

10 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

11 ----- יוֹם ג'

11 ----- הֶלְכוֹת

11 ----- מוֹסָר

11 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

12 ----- יוֹם ד'

12 ----- הֶלְכוֹת

12 ----- מוֹסָר

12 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

13 ----- יוֹם ה'

13 ----- הֶלְכוֹת

13 ----- מוֹסָר

13 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

13 ----- יוֹם ו'

13 ----- הֶלְכוֹת

14 ----- מוֹסָר

14 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

15 ----- פְּרִשְׁת נְשֵׂא

15 ----- יוֹם א'

15 ----- הֶלְכוֹת

15 ----- מוֹסָר

15 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

יום ב' ----- 16
הַלְכוֹת ----- 16
מוֹסָר ----- 16
חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה ----- 16
יום ג' ----- 16
הַלְכוֹת ----- 16
מוֹסָר ----- 17
חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה ----- 17
יום ד' ----- 17
הַלְכוֹת ----- 17
מוֹסָר ----- 18
חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה ----- 18
יום ה' ----- 18
הַלְכוֹת ----- 18
מוֹסָר ----- 18
חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה ----- 19
יום ו' ----- 19
הַלְכוֹת ----- 19
מוֹסָר ----- 19
חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה ----- 19
פְּרִשְׁת׃ בְּהַעֲלוֹתָךְ ----- 20
יום א' ----- 20
הַלְכוֹת ----- 20
מוֹסָר ----- 20
חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה ----- 20
יום ב' ----- 20
הַלְכוֹת ----- 20
מוֹסָר ----- 21
חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה ----- 21
יום ג' ----- 21

21 ----- הַלְכוֹת

22 ----- מוֹסֵר

22 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

22 ----- יוֹם ד'

22 ----- הַלְכוֹת

22 ----- מוֹסֵר

23 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

23 ----- יוֹם ה'

23 ----- הַלְכוֹת

23 ----- מוֹסֵר

24 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

24 ----- יוֹם ו'

24 ----- הַלְכוֹת

24 ----- מוֹסֵר

24 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

25 ----- פְּרִשְׁתׁ שְׁלַח

25 ----- יוֹם א'

25 ----- הַלְכוֹת

25 ----- מוֹסֵר

25 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

26 ----- יוֹם ב'

26 ----- הַלְכוֹת

26 ----- מוֹסֵר

26 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

26 ----- יוֹם ג'

26 ----- הַלְכוֹת

27 ----- מוֹסֵר

27 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

27 ----- יוֹם ד'

27 ----- הַלְכוֹת

28 ----- מוֹסֵר

28 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

28 ----- יוֹם ה'

28 ----- הַלְכוֹת

28 ----- מוֹסֵר

29 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

29 ----- יוֹם ו'

29 ----- הַלְכוֹת

29 ----- מוֹסֵר

29 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

30 ----- פְּרִשְׁת קָרַח

30 ----- יוֹם א'

30 ----- הַלְכוֹת

30 ----- מוֹסֵר

30 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

31 ----- יוֹם ב'

31 ----- הַלְכוֹת

31 ----- מוֹסֵר

31 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

31 ----- יוֹם ג'

31 ----- הַלְכוֹת

32 ----- מוֹסֵר

32 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

32 ----- יוֹם ד'

32 ----- הַלְכוֹת

32 ----- מוֹסֵר

33 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

33 ----- יוֹם ה'

33 ----- הַלְכוֹת

33 ----- מוֹסֵר

34 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
34 ----- יוֹם ו'
34 ----- הֶלְכוֹת
34 ----- מוֹסָר
34 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
35 ----- פְּרִשְׁת חֻקֵּי
35 ----- יוֹם א'
35 ----- הֶלְכוֹת
35 ----- מוֹסָר
35 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
35 ----- יוֹם ב'
35 ----- הֶלְכוֹת
36 ----- מוֹסָר
36 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
36 ----- יוֹם ג'
36 ----- הֶלְכוֹת
36 ----- מוֹסָר
36 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
37 ----- יוֹם ד'
37 ----- הֶלְכוֹת
37 ----- מוֹסָר
37 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
38 ----- יוֹם ה'
38 ----- הֶלְכוֹת
38 ----- מוֹסָר
38 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
38 ----- יוֹם ו'
38 ----- הֶלְכוֹת
39 ----- מוֹסָר
39 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

39 ----- פְּרִשְׁת בָּלֶק

39 ----- יוֹם א'

39 ----- הֶלְכוֹת

40 ----- מוֹסֵר

40 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

40 ----- יוֹם ב'

40 ----- הֶלְכוֹת

41 ----- מוֹסֵר

41 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

41 ----- יוֹם ג'

41 ----- הֶלְכוֹת

41 ----- מוֹסֵר

42 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

42 ----- יוֹם ד'

42 ----- הֶלְכוֹת

42 ----- מוֹסֵר

43 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

43 ----- יוֹם ה'

43 ----- הֶלְכוֹת

43 ----- מוֹסֵר

43 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

44 ----- יוֹם ו'

44 ----- הֶלְכוֹת

44 ----- מוֹסֵר

44 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

44 ----- פְּרִשְׁת פִּינְחָס

44 ----- יוֹם א'

44 ----- הֶלְכוֹת

45 ----- מוֹסֵר

45 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

45 ----- יום ב' -----
45 ----- הַלְכוֹת -----
46 ----- מוֹסָר -----
46 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה -----
46 ----- יום ג' -----
46 ----- הַלְכוֹת -----
46 ----- מוֹסָר -----
47 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה -----
47 ----- יום ד' -----
47 ----- הַלְכוֹת -----
47 ----- מוֹסָר -----
47 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה -----
47 ----- יום ה' -----
47 ----- הַלְכוֹת -----
48 ----- מוֹסָר -----
48 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה -----
48 ----- יום ו' -----
48 ----- הַלְכוֹת -----
48 ----- מוֹסָר -----
49 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה -----
49 ----- פְּרִשְׁת מִטּוֹת -----
49 ----- יום א' -----
49 ----- הַלְכוֹת -----
49 ----- מוֹסָר -----
49 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה -----
50 ----- יום ב' -----
50 ----- הַלְכוֹת -----
50 ----- מוֹסָר -----
50 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה -----
50 ----- יום ג' -----

50	הַלְכוֹת
51	מוֹסֵר
51	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
51	יוֹם ד'
51	הַלְכוֹת
52	מוֹסֵר
52	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
52	יוֹם ה'
52	הַלְכוֹת
52	מוֹסֵר
52	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
53	יוֹם ו'
53	הַלְכוֹת
53	מוֹסֵר
53	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
54	פְּרִשְׁת מִסְעִי
54	יוֹם א'
54	הַלְכוֹת
54	מוֹסֵר
54	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
55	יוֹם ב'
55	הַלְכוֹת
55	מוֹסֵר
55	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
56	יוֹם ג'
56	הַלְכוֹת
56	מוֹסֵר
56	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
56	יוֹם ד'
56	הַלְכוֹת

57 ----- מוסר

57 ----- חדוש על הפרשה

57 ----- יום ה'

57 ----- הלכות

57 ----- מוסר

58 ----- חדוש על הפרשה

58 ----- יום ו'

58 ----- הלכות

58 ----- מוסר

58 ----- חדוש על הפרשה

פרשת במדבר

יום א

הלכות

א. ערב שבועות, ישתדל לטבול על כל פנים. וקדם הטבילה יגלח ראשו, דוקא בערב שבועות ולא קדם, כי כן פתוב בספר הכונות האמת, וכן פתב מורי זקני הרב חסד לאברהם זכרונו לברכה בכתב יד. זולת אם חל שבועות ביום א', שאז יגלח בערב שבת, כמו שכתבתי במקום אחר (עין מורה באצבע סימן ח' אות רכא) בס"ד.

(פך אחת, סימן כב, סעיף א)

ב. אור שבועות, יקדש ולאכל שעור ברפת המזון, לקיים מצות סעדת יום טוב, ויברך פהוגו. ותכף ילך למקום הלמוד, ויתחיל ללמוד הוא לבדו מנגן המצוות של הרמב"ם או אדרא זוטא או תהלים. וכאשר יבואו בני חבורה יתחילו בסדר הלמוד בלי הפסק.

(פך אחת, סימן כב, סעיף ב)

מוסר

ישמח מאד בחג הקדוש הזה [שבועות], ויתעורר על אשר בחסדיו הגדולים נתן לנו את תורתו הקדושה. ויטבל בערב החג, ובעמוד השחר אחר התקון על דרך האמת.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רכה)

חדוש על הפרשה

שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִסְפַּר שְׂמֹת - בְּרִישׁ מְלִין אִמֵּר בְּמָה שְׂאָמְרוּ ז"ל דְּדוֹאֵג וְאֲחִיתֶּכֶל לֹא הָיוּ מְזַפְרִין שֵׁם "דָּוִד" רַק "בֶּן יִשִׁי" וְכִיּוֹצֵא, וְהוּא דְּבַר יְדוּעַ דְּהַשׁוֹנֵא אֵינּוּ יָכוֹל לְהַזְכִּיר שֵׁם שׁוֹנֵאוֹ וּמְכַנֶּה אוֹתוֹ. וְכַלְפִּי [לִיֵּא?] הָאוֹהֵב תְּדִיר, מְזַכֵּיר שֵׁם אוֹהֵבוֹ. וְזֶהוּ אֶצְלֵי כְּנַגַּת הַפְּתוּב: "שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ וְגו' בְּמִסְפַּר שְׂמֹת", כְּלוּמַר חֲבִיבֵין יִשְׂרָאֵל וְלִפִּי חִיבְתָן תִּשְׂאָ אֶת שְׂמֹתָם, כִּי אוֹת הִיא כִּי גְדֻלָּה נִפְשָׁם גַּם אֶהְבְּתָם, וּבְזֶה יִהְיֶה לָהֶם נְשִׂאוֹת רֹאשׁ, כִּי אֲתָם שְׁלוּחֵי קוֹרָאִים בְּשִׂמְךָ. וְזֶה שְׂאָמְרוּ: "שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּמִסְפַּר שְׂמֹת". וְכֵן בְּכָל הַמְּנִינִים כְּתִיב "בְּמִסְפַּר שְׂמֹת", כִּי הַזְכָּרַת הַשֵּׁם יוֹרֶה עַל אֶהְבָּה, וְגַם עַל צְדָקָתוֹ, כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּפֶרֶק חֲלָק (דָּף צ"ח ע"א) דְּאָמַר מְשִׁיחַ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי, שְׁלוּם עָלֶיךָ בְּרַ לִיּוֹאִי וְאָמַר לוֹ אֲלֵיּהוּ זְכוּר לְטוֹב אֲבֹטִיחָךָ לָךְ וְלֵאבוּךָ לְעֵלְמָא דְּאֲתִי, וּפְרַשׁ רַשִׁי דְּאִי לָאוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים אֲתָם, לֹא הוּא יְהִיב לָךְ שְׁלָמָא וְלֹא הוּא מְדַפֵּר שְׂמָא דְּאֵבוּךָ, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. אֲלָמָא דְּהַזְכָּרַת הַשֵּׁם גַּם הוּא יוֹרֶה צְדָקָתוֹ.

(כְּפִסָּא דְּדוֹד דְּרוּשׁ ח')

יום ב

הלכות

א. [בְּלִיל שְׁבִיעוֹת] אַחַר קְרִיאַת פְּסוּקֵי תַנ"ךְ כְּפִי שְׂרֵי יָסַד רַבֵּנוּ הָאֵר"י ז"ל, יִלְמְדוּ הָאֲדָרָא רַבָּא. וְאַחַר כֶּן קִצַּת תְּהֵלִים עַד סְמוּךְ לְעֵלוֹת הַשַּׁחַר.

(כְּפִי אַחַת, סִימָן כב, סְעִיף ג)

ב. אַחַר עֲמוּד הַשַּׁחַר יִזְהַר שְׁלֵא יֵאמַר שׁוּם פְּסוּק עַד שְׁלֵא יִבְרַךְ בְּרַפְתַּת הַתּוֹרָה, וְחוּץ מִבְּרַפְתַּת עַל נְטִילַת יָדִים, יִבְרַךְ כָּל הַבְּרָכוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתֵּב רַבֵּנוּ הָאֵר"י ז"ל.

(כְּפִי אַחַת, סִימָן כב, סְעִיף ד)

מוסד

וְזֶה מִנְהַג קְבוּיעַ בְּרַב יִשְׂרָאֵל, יֵצְאוּ קְבוּצִים פְּמִלְיוֹת פְּמִלְיוֹת, לְלַמּוֹד בְּאֶהְבָּה תִּקּוּן הַמְּסֻדָּר, וְיֵאָר אֶת הַלִּילָה, וְאֲשֶׁר הָיָה לוֹ כְּסִף [מְלִשׁוֹן כְּסוּפִין] לְעֵשׂוֹת הַדְּבָרִים כְּמִשְׁפָּטוֹ, יִזְהַר לְקָרוֹת הַסְּדֵר הַמְּתִקָּן מִרַבֵּנוּ הָאֵר"י ז"ל, וְהוּא הַמְּפָרֵס בְּכָל תַּפּוּצוֹת יִשְׂרָאֵל מִכְּמָה מֵאוֹת שָׁנִים.

(לְב דָּוִד פְּרָק ל"א)

חדוש על הפרשה

כָּל זְכוֹר לְגוּלְגוֹתָם - אֶפְשָׁר בְּמָה שְׁכַתְּבֵנוּ בְּעֵנִיּוֹתֵינוּ בְּרֹאשׁ דָּוִד פְּרִשְׁתַּת תִּשְׂאָ (דָּף ס"ז ע"ב) דְּיִשְׂרָאֵל כָּל אֶחָד שְׁקוּל בְּאִיכוֹת בְּכְמָה אֲנָשִׁים, וּמִשָּׁה רַבֵּנוּ נִסְתַּפֵּק וְאָמַר כִּי צַד אֲמַנְם כִּי לֹא יִדְעֵתִי לְכוּיִן כָּל אֶחָד כְּמָה חֲשִׁיב, וְהַשִּׁיב ה' "לְגוּלְגוֹתָם" תִּמְנִים בְּכְמוֹת. עֵינֵי שֵׁם בְּאֵרְךָ. וְזֶה שְׂאָמְרוּ לוֹ כָּאֵן "לְגוּלְגוֹתָם" כָּל גּוּף אֶחָד,

אף שכל אחד שקול בכמה אנשים. ובילקוט ראובני כתב לגולגלותם רמז לגלגול. עין שם בארץ. וימתק לפי רמז זה אומר "כל זכר לגולגלותם", דהנשים על הרב לא יבואו בגלגול, כמו שכתב האר"י זצ"ל.

(פני דוד)

יום ג

הלכות

א. [בתפלת שחרית של שבועות] יזהר שלא יתנמנם בקריאת שמע ועמידה, כלביא יקום וכארי לעבד ה'.

(פן אחת, סימן כב, סעיף ה)

ב. אחר תפלה, יקדש וישתה רביעית מזוג במים, ויכוין לפטור ברכה ראשונה מהקאב", ויאכל שעור פת הבאה בכסניו, ויברך על המחיה ועל היין.

(פן אחת, סימן כב, סעיף ו)

מוסר

ויען שמעתי פי קצת לומדים קבעו ללמוד פרק מהרמב"ם מהי"ד החזקה, ויש שלמד האדרא, ולא רצו ללמוד תקון האר"י זצ"ל, פסוקי התחלת הפרשיות ונביאים וכתובים וסופן. את קסתי נתתי אשר לא טוב עשו, לעשות במה לעצמם, ולשנות מנהג כל ישראל. והגם פי אמרו פי דלים הם, ולא אסיקו בסתרי תורה, כמה דמסיק תעלא מבי כרבא, והתקון הלז בנוי ומשכלל על פי הסוד, רוח יזרעו, פי הגם פי לא ידעו רזי תורה, מכל מקום חייבא רמיא עליהו ללמוד הסדר הלז בכלל כל ישראל. ומה גם, פי כן יסד המלך רבנו האר"י זצ"ל, ובשגם לא ידעו ולא יבינו על מה אדניה הטבעו... ובכן, ישתקע ולא יאמר שום למוד בלילה הקדוש הזה, עד אשר יקראו מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, ואחר כך ילמדו במקום שלבם חפץ, בזהר הקדוש ובמאמרי המדרשים המדפסים אצל התקון, פי בזה יצאו ידי חובת אמרי קדוש בספר הזהר. ותימה על האנשים האלה המשנים מנהג כל ישראל, דמי שאמר לקרות הלילה הזו בחבניה, שהם רשבי וחברוהי קדישין והאר"י זצ"ל, הן הם אמרו שילמדו תנ"ך וכו'. ומאחר דנחתי לקיים דברייהם, מדוע מאנו לקבל הסדר דתקון רבנו. ואשרי הנזהר בזה בשמרים עקב רב, ועם שונים אל תתערב.

(לב דוד פרק לא)

חדוש על הפרשה

בני נפתלי - בכלן כתיב "לבני", ובנפתלי כתיב "בני", לפי שבנפתלי היו בנות יותר מבנים, לכה ברכו יעקב בלשון אשה: נפתלי אלה שלוחה הנותן, ראשי תבות "אשה". ונדע לה שהיא כן, שהרי קשמתו ששים רבוא אנשים ולא נשים, אז נתרבו נשים יותר מאנשים, לכה כתיב בפנחס (אצל כל השבטים) בני בני ולא לבני, פי נתרבו בנות יותר מבנים. רבנו מהר"א מגרמזא ז"ל.

יום ד

הלכות

א. ישתדל מאוד ללמוד ביום קבלת התורה, ואי לא אפטר מתוך כבוד ראש בשנה, יניח מעט ויקום ויחזר על למודו כל היום, כי גדול וקדוש היום יום קבלת התורה. ויעשה סעדת יום טוב ודעתו על התורה. אם בר הכי הוא, ישתדל לחדש איזה חדוש בתורה, והוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן התורה לכל השנה. ואי לא נסה באלה, ישתדל לידע חדוש בתורה אשר לא ידעו מקדם.

(פך אחת, סימן כב, סעיף ז-ח)

ב. האזהרות שנהגים ללמוד, הם כפי דעת הגאון בעל הלכות גדולות, וידוע שהרמב"ם חולק עליו בהרבה מצוות, לכן נכון לקרות המצוות הפתובות בקצרה על דעת הרמב"ם בחלק א' של היד החזקה, או פעל צדק להש"ך.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רכז)

מוסד

נכון ללמוד התהלים ביום חג השבועות, כי דוד המלך עליו השלום היתה מנוחתו ביום הזה, והיום הקדוש יומא דהולוא דיליה עוד יעלו לרצון ביותר אמירת תהלותיו.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רכו)

חדוש על הפרשה

ונשיא לבני יששכר נתנאל בן צינור - ראיתי להקדוש רבנו שלמה אסתריוק בפרישתו [בפרושו] פתיבת יד שפתי: שמעתי, שבכל מטה האמצעי של ארבעה דגלים, נזכר בסוף לשמונתיהם "אל". בדגל יהודה האמצעי "נתנאל", בדגל ראובן האמצעי "שלומיאל", בדגל דן האמצעי "פגעיאל", לקיים מה שזאמר "אני ה' שוכן בתוכם". וכן באו בנשיאים בהניקתם זה אחר זה, נתנאל ביום ב', שלומיאל ביום ה', גמליאל ביום ח', פגעיאל ביום י"א, וכשתצרך ב'ה'ח'יא' עולה כ"ו פשמו הקדוש שעולה כ"ו.

(נחל קדומים)

יום ה

הלכות

א. אור שני של חג השבועות, ישתדל לקבוע עת לתורה, וכבר ידוע ממצעושה שארע למרן הקדוש זכרונו לברכה שעשו למועד גם בליל שני. גם ביום השני יתאמץ בתורה, דלדעת רבי יוסי ביום ז' בסיון נתנה תורה, וכבר ידוע מ"ש הרמ"ע ז"ל.

(פך אחת, סימן כב, סעיף ט-יוד)

ב. יום אסרו חג קדוש מאד, ויש לשמח בו כמו שכתבתי באסרו חג דפסח.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רכח)

מוסד

הרמ"ק ז"ל פתב דביום השבועות היה עוסק בחכמת האמת, והיה רואה סימן יפה במשנתו.

(פך אחת, סימן כב, סעיף יא)

חדוש על הפרשה

דגל מחנה ראובן וכו' ונשיא לבני גד אלסף בן רעואל - צריך לדעת אמאי הכא בדגלים פתיב "רעואל" בריש, ולמעלה פתיב "רעואל" בדלת בתחלת פרשה זו, וכן בפרשת נשא בקרבנות הנשיאים.

וראיתי בספר אמרי נעם פרשת ויצא שכתב דגד זכה שיקבר משה רבנו בחלקו לפי שכשמינה ראש דגל לדן, היה יכל גד לומר אני בכור לזלפה ודן בכור לבלהה, למה אני איני ראש דגל כמוהו, ולא דבר נגד משה רבנו, לכן פתיב "אלסף בן רעואל", וכתב ברי"ש "רעואל", שעלה וזכה לריע אל שהוא משה רבנו שיקבר בחלקו. עד כאן דבריו. ולפי זה מה טוב שדוקא בדגלים פתיב "רעואל" ברי"ש. אמנם בתחלת הפרשה ובקרבנות הנשיאים פתיב "רעואל" בדל"ת, ועל פי האמור נרמז דוקא בדגלים להורות דבעבור הדגלים זכה לזה ואתי שפיר.

(חומת אנה)

יום ו

הלכות

א. חזיב אדם לברך ק' ברכות בכל יום, להגן על צ"ח קללות שבמשנה תורה, וכתב (דברים כח, סא) "גם כל חלי וכל מכה", הרי ק'. (רבנו הרב הרקח סימן ש"ך, ונעלם מהרב פנים מאירות בס' פתנות אור (פרשת נאצבים) שכתבו מדעתו, וגם אני הדל הבאתיו משמו בקונטרס פני דוד, ובמחזיק ברכה סימן מ"ו, וגם הרב המגיה בשלמי צבור דף מ"ב פתיבו ממחזיק ברכה בשם פתנות אור. ע"ש. והם דברי רבנו הרקח).

(קִשְׁר גוּדֵל, סִימָן ה, סְעִיף לב)

ב. לא יתפּלל אלא באימה והכנעה (סימן צג).

(קִשְׁר גוּדֵל, סִימָן ז, סְעִיף ד)

מוסד

כעת יאמר ליעקב מה פועל אל. בצאת ישראל ממצרים לטהרנו, וקרננו לפני הר סיני על יד הקדש אמצעי שלם משה רעיא מהימנא עניו מאד, ועל ידי זה נטהרנו, ויחן שם ישראל פאיש אחד, באחדות נמרץ, וזכינו לקבל התורה הקדושה. אכן השתא, עת הזמיר הגיע, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה, לדבק בתורה ועבודה ואהבת רעהו, אין ספק כי רשפי אש התעוררותם יערה עליהם רוח ממרום, וגמירי "הבא ליטהר מסייעין אותו". ומה גם בזמן מסגל ומכשך לזה, פאשר עשה ביום הזה, לפסוק זיהמתינו ולקרננו לקדשה ולדבקה בו ובתורתו, כה יעשה בדור אחרון, ולפי הדביקות והתעוררות האדם לשוב, לת"ת ולענוה, כן יעשה לו, זכה מוסיפין לו, דכילין ליה בקבא רבא.

(לב דוד פרק ל"א)

חדוש על הפרשה

את מנרת המאור וכו' - כתבו גורי האר"י זצ"ל שהמנורה וכל ענינה רומז לתורה הקדושה, והלא מראש דברנו כי חייבא רמיא עתה לעסק בתורה יותר מבימים ראשונים, כי גאלה זו בזכות משה רבנו, והוא תבוע יקרא דאורייתא, ועד שנעסק בתורה לשמה תבוא הגאלה.

וזה רמזתי "את מנרת המאור", היא התורה, "ואת גרותיה", כל האורות שנתגלו אז (יתגלו) גם כן עתה, ועת רצון היא לקבל ללמוד וכו'. אמנם פרש רבנו הגדול רבנו שמשון הביאו הש"ך, "ואת גרותיה" הם תלמידי חכמים שמאירים בתורה, צריך לכבדם לכבוד ה' כדי שיורו לעם משום אפרושי מאיסורא.

ואת מלקחיה - ישים נגד עיניו שכר התורה, לקח טוב, עץ חיים היא למחזיקים בה, ועל ידי עסק התורה תבוא הגאלה, והיא תקון ללשון הרע, ולזה באנו לעולם, לא לרדוף אחרי הבלי העולם הזה חס ושלום.

ואת מחתותיה - מחתות גחלי אש ענשים (לא לו) שאינם עוסקים בתורה ומבזים תלמידי חכמים ומיקרים האלילים ללכת לפנייהם, כבר מלתם אמורה, וזה ישים בין עיניו.

ואת כלי שמנה - פרש רבנו שמשון "כלי" גימטריא ששים, "שמנה" אותיות "משנה", רמז לששים מסכתות. עין שם. "אשר ישרתו לה", לשכינה, ליחדה עם דודה בהם. ובזכות המשניות מתקרבת הגאלה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה "גם כי יתנו בגויים עתה אקבצם". הוא ברחמיו נדחי ישראל יקבצו, אמן.

(פסא דוד דרוש ח)

פְּרִשְׁת נִשְׂא

יּוֹם א

הִלְכוֹת

א. יִשְׁתַּדֵּל לְהַכִּין בְּעֶצְמוֹ אֵיזָה דְבַר מִצְרָכִי שֶׁבֵּת, לְקַנּוֹת אֵיזָה דְבַר עַל יָדוֹ וְכִיּוֹצֵא, וְיִכְוֶן לְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה "וְהָיָה בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהִכִּינוּ אֶת אֲשֶׁר יִבְיֵאוּ" (שְׁמוֹת טז, ה). וְכִתְבוּ גִוְרֵי הָאָרֶץ יִצְ"ל, כִּי הַטֶּרַח בְּצָרְכֵי שֶׁבֵּת בְּעֶצְמוֹ בְּשִׂמְחָה, מִתְכַּפְּרִין לוֹ עֲוֹנוֹתָיו.

(מוֹרָה בְּאֶצְבַּע, סִימָן ד, סְעִיף קלד)

ב. יִשְׁתַּדֵּל קִדְּם חֲצוֹת לְגַלַּח רֵאשׁוֹ, וְיִכְוֶן שֶׁהוּא מְסַתְּפֵר לְכַבוֹד שֶׁבֵּת וּמְקַיֵּם מִצְוֹת "לֹא תִקְפוּ פְּאֵת רֵאשׁוֹכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פְּאֵת זְקֵנְךָ" (וַיִּקְרָא יט, כז), אֲבָל אַחַר חֲצוֹת אֲפֹלוּ בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי יֵשׁ לְהַקְפִּיד. וְאֲשֶׁרִיו מִי שְׂמֵנִים זְקֵנוּ כְּמִנְהַג טוֹרְקֵיָא ה' וּמְזָרַח וּמְעַרְב. וְלִמִּי שֶׁהוּא שְׂרוּי בְּעָרֵי אָדָם וְהוּא סוֹחֵר וּמְכַרְח לְסִפְרֵי זְקֵנוּ, יִזְהַר מֵאֵד לַעֲשׂוֹתָהּ בְּמִסְפָּרִים אוֹ בְּסֵם דְּוִקָא, וְלֹא בְּתַעַר חֵס וְשְׁלוֹם, וְה' הַטּוֹב יִכְפֹּר.

(מוֹרָה בְּאֶצְבַּע, סִימָן ד, סְעִיף קלה)

מוֹסָר

בְּהַעֲלוֹת הַמִּנְחָה בְּעָרְב שֶׁבֵּת קִדְּשׁ, הוּא יֵת מְסָכָן לְמַחְלוּקוֹת בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וּבֵין הַמְשָׁרְתִים, וְהַרְבֵּה טֹרַח הַסְטָרָא אַחֲרָא בְּזַה לְחַרְחֵר רִיב. וְהָאִישׁ הַזֶּה יִכּוֹף יִצְרוֹ וְלֹא יַעֲזֹר שׁוּם מַחְלָקָה וְהַקְפָּדָה, וְאֲדַרְבֵּה יִבְקֹשׁ שְׁלוֹם, וְיִלְלֵה לְשְׁלוֹם, וְיִתְפַּלֵּל מִנְחַת עָרְב שֶׁבֵּת קִדְּשׁ כְּהוֹגֵן בְּיִשׁוּב וּבְחֻזָּה, כִּי הוּא זָמַן גְּלוּי אִוְרוֹת שֶׁבֵּת קִדְּשׁ בְּשִׂמְחָה מִמַּעַל.

(מוֹרָה בְּאֶצְבַּע, סִימָן ד, סְעִיף קמ)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרִשָּׁה

אִישׁ אוֹ-אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חֲטָאת הָאָדָם לְמַעַל מַעַל בְּה' וְכו' - אֲפֹשֶׁר לְרַמֵּז בְּמָה שֶׁאָמְרוּ רַב בְּגִזְל וּמַעוֹט בְּעֲרִיּוֹת וְהַפֵּל בְּלִשׁוֹן הָרַע. וְזֶה שֶׁאָמַר "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חֲטָאת הָאָדָם", כְּלוֹמַר מְרַגְלֵיּוֹת חֲטָאֵי אָדָם שֶׁרַגְלִים בְּשִׁלְשָׁה אֵלֶּה, לְמַעַל מַעַל לְרֵאשִׁי תְבוֹת מְמוֹן עֲרִיּוֹת לְשׁוֹן, לֹא תִימָא דְמַחְמַת שְׁהֵם מְצוּיִים בְּכָל אוֹ רַב אוֹ מַעוֹט אֵינוֹ חֲטָא חֲמוּר, הֲלֹא תִדְעוּ שֶׁהוּא מַעַל בְּה', וְאִין פּוֹטֵר מִצַּד שְׂרָבִים חוֹטְאִים, כִּי "וְאֲשָׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא" כְּאֵלוֹ הִיא יְחִידִית בְּחֲטָא זֶה. "וְהִתְנַדְּוּ אֶת חֲטָאתָם" לְשׁוֹן רַבִּים, עָלְיוֹ וְעַל קְרוֹבָיו בְּכַמָּה גְּלוּגוּלִים, שֶׁיִּדְאֵי נִכְשָׁל הוּא וְנִכְשָׁלוּ בְּכָל אוֹ בְּרַב אוֹ בְּמַעַט.

אִי נִמְי אֲפֹשֶׁר לֹמַר דְּהַכִּי פְּרוּשׁוֹ, אִף שֶׁהוּא חֲטָאת הָאָדָם שֶׁהוּא בֵּין אָדָם לְחִבְרוֹ, וְחָשַׁב עִם קוֹנְהוֹ כְּאֵלוֹ חֲטָא לוֹ, וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר "לְמַעַל מַעַל בְּה'".

(פְּנֵי דְיֹד)

יום ב

הלכות

א. הזיעה שאדם מזיע בצרכי שבת, בה מוחק הקב"ה כל העוונות כמו הדמעות, ולכן צריך לטרח בשביל כבוד שבת. ספר פגנות האר"י זצ"ל הישן.

(מחזיק ברכה סימן רנ)

ב. כתב הרב המקובל מהר"י צמח בהגהותיו: טוב לאדם שפול צרכי שבת יקנה ביום הששי, ולא ביום חמישי, וכל מה שיקנה יאמר בפרוש "לכבוד שבת" [עכ"ל]. ואם הוא דבר שאולי לא ימצא ביום הששי, והדבר לצורך ענג שבת, יותר טוב לקנותו ביום ה' מלבטל המצוה כמו הבשר בעה"ק ירושלים ת"ו וכיוצא.

(ברכי יוסף סימן רנ)

מוסר

אשרי אדם שמשים עצמו כשור לעל וכחמור למשאוי (תנדבא"ר פ"ב), וקורא ושונה בכל יום תמיד, ושבת בתשובה שלימה בכל כחו, ולא ישוב לכסלה, וישמור עצמו מפלו מחטא קל, יבטח בה' וישען באלהיו, ישלח עזרו מקדש, ויאיר עיניו לאור באור החיים.

(צפנן שמיר, סימן יג, סעיף ריז)

חדוש על הפרשה

וכל תרומה לכל קדשי בני ישראל אשר יקריבו לפהו לו יהיה - ידוע דאמרו ז"ל שהקדוש ברוך הוא פהו, דכתב 'ויקחו לי תרומה', וזה שאמר "קדשי בני ישראל אשר יקריבו לפהו", פלומר תורה ומצוות הנעשים לפהו כביכול השי"ת, "לו יהיה", צריך שיהיה העבודה מיחדת אליו יתברך, שלא על מנת לקבל פרס. ובהיות שהקב"ה אינו מקפח שכר בריה פורע משלם מצותיו, "ואיש את קדשיו לו יהיו", בפרוע פרעות בישראל כיד המלך.

(פסא דוד דרוש ד)

יום ג

הלכות

א. ירחץ במים חמים חמין לכבוד שבת פניו ידיו ורגליו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת כ"ה ע"ב), ובסדר הזה, ויש סוד גדול.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קלח)

ב. רחיצה בחמין בערב שבת דגמת הטבילה שטובלין הנשמה בנהר די נור להסיר ממנה כתמי העוונות, פן על ידי רחיצה זו בחמין בערב שבת יסור מהאדם כתמי עוונותיו. קרבן שבת בשם הרב תורת חיים בעירובין דף ז' ע"ג, ושם הביא דברי רבנו האר"י ז"ל דרחיצה זו נגד ההוא שלהובא דאמרו בזהר ויקהל. ולכן ברחיצה זו יכוין להבריח הרע והזיהמה של הגוף, ורוח הטמאה השורה על האדם בימי החול יברח ממנו. ע"ש בארן.

(דבש לפי מע' ר' אות י)

מוסד

אם אפשר יטבל בכל ערב שבת. וטוב לטבול טבילה אחת להעביר הזיהמה וטמאת קרי וכיוצא, וד' טבילות, ויקבל ד' מיתות לתקן מה שפגם בד' אותיות משמות הויה אהיה אדני, ומה שפגם בעולמות אצילות בריאה יצירה עשיה, ועל ידי קבלת ארבע מיתות והטבילות, יאירו ע"ס מ"ב (ראשי תבות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן) באצילות בריאה יצירה עשיה, ויתחדו השמות הקדושים והעולמות. ויטבל טבילה אחרת ליחד הכל. ועוד יטבל לתקן מה שפגם בכעס בכח אלף הה יוד הה גימטריא "מקוה". ועוד יטבל להפשיט בגדי חול. ועוד שני טבילות לקבל הארת וקדשות שבת.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קלז)

חדוש על הפרשה

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם - הפונה שהפונים יכוננו לשום שמו הו"ה אדני"י "על בני ישראל", כי בני ישראל עם ח' אותיות של הו"ה אדני"י גימטריא "תורה". "ואני אברכם" כי ראויים הללו לברכה.

(אהבת דוד דרוש יב)

יום ד

הלכות

א. ילבש בגדיו הנאים וישמח בביאת שבת, לאפוקי עשירי עם ההולכים אור שבת בבית הפנסת במלבושי חול ובבקר לובשים בגדי שבת, ואשר נגע אלקים בלבו, ילבש בערב לכבוד שבת לקבל שבת בבגדים נאים.

(ברכי יוסף סימן רס)

ב. ישתדל להחליף שמלותיו, הסירו הבגדים בגדי חול, והלבש מחלצות בגדי שבת. ואשריו למי שיש לו בגדים מיוחדים מכף רגל ועד ראש לשבת, ולא יעלה עליו שום בגד קטן וגדול שלובשו בחול. וכל אשר יעשה יום הששי הן בצרכי שבת הן ברחיצה ומלבוש וכיוצא, יאמר בפיו שהוא עושה "לכבוד שבת קדש".

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קלט)

מוסד

כתבו ז"ל, דאם יעבר אדם ח"ו אפלו עברה קלה שבועולם, פאלו כופר בעיקר, דנראה דאינו מאמין שהקב"ה מלא כל הארץ כבודו, שאם היה מאמין, מי פתי אשר לפני המלך יעבר על גזרתו. עכ"ד. ובאמת דעל זה ידויו הדוים, והרבה יש להאריך בזה, ובעל נפש אל יוציא מחשבה זו מנגד עיניו, ויעמיק בזה, והיה לאיש צדיק, ויום יוסיף בפרישות ודבקות בו יתברך ובתורתו.

(צפון שמי, סימן יא, סעיף רה)

חדוש על הפרשה

ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן וכו' - כתב בספר חסידים (סימן אלף כא) "פלת" כתיב, שאף הפלה צריכה ברכה, עד פאן. ואפשר לרמז דאמרו רבותינו זכרונם לברכה השרוי בלא אשה שרוי בלא ברכה, ופרש הרב מהראנ"ח ז"ל סוף פרשת תולדות בפסוק "וקח לך משה אשה וגו' ואל שדי יברך אותך", דעד עתה שרוי בלא ברכה. עין שם בארץ. וזהו שאמר: "יברך ה'", וסמיו ליה "ביום פלת", שביום שתכנס לחפה עם הפלה באה ברכה, ואז "יברך ה'".

(ברית עולם שם)

יום ה'

הלכות

א. אם ירצה הבעל להדליק [נרות שבת], האשה קדמת, שזהו תקון לה שכפנתה גרו של עולם, ואם קדם האישה והדליק, אין לאשתו עליו אלא תרעומות, אבל פשיטא שאינו חייב לשלם לה כדין חוטף מצוה דמשלם עשרה זהובים, דכיון דהמצוה מטלת עליו נמי, והבית והגר שלו, מהיכא תיתי לשלם.

(מחזיק ברכה סימן רס"ג)

ב. במקום שמצוי שמון זית, צריך להזהר בו דהרגיל בנר הוין לו בניו רבנן. והינו אם עושה יותר מחייבו לעשות נר יפה. ומטעם זה צריך להזהר בשמון זית לזכות לבנים מאירים בתורה שנמשלה לשמון זית.

(מחזיק ברכה סימן רסד)

מוסד

הרא"ש בהנהגותיו הכי אמר רב (אורחות חיים ליום ב'): מטתו בדמעה (תשחה) [תמסה] ויבהלך רעיונה מדי זכרה חרדת רבן יוחנן בן זכאי, וקושטא קאי דמתרע כלי גופא מפשט המאמר פרק תפלת השחר (ברכות כ"ח ע"ב), שרבן יוחנן בן זכאי היה בוכה ואומר, שתי דרכים לפני אחד לגן עדן ואחד לגהנם, ואיני יודע באיזה דרך וכו'. ורבן יוחנן בן זכאי אמרו עליו פרק הישן (ספ"ה כ"ח). שלא הניח מקרא משנה ותלמוד ומעשה בראשית ומעשה מרכבה וכו'. ועליו נאמר (משלי ח', כ"א) "להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא". ושמנים תלמידים וכו'. ואמרו פרק אין דורשין (חגיגה י"ד ע"ב) דגלו לו שהוא ותלמידיו מזמנים לכת

שְׁלִישִׁית. וְאַחַר כָּל הַשָּׁבַח הַזֶּה חָרַד חֲרָדָה גְּדוֹלָה. וְהָגַם דְּהִמְכָּרְשִׁים פְּרָשׁוּ בְּזָה, מִכָּל מְקוֹם לְכָל הַדְּבָרוֹת תִּסְמַר שְׁעֵרֶת בְּשׂוֹר אָדָם כְּשִׁיתָן לְבוֹ אֶחָד מִרְבוֹא מִמַּעֲלַת רֶבֶן יוֹחֲנָן בֶּן זַכָּאי, וְרַב פְּחִיתוּתוֹ, וּבִפְרָט בְּדוֹר יְתוֹם כְּזֶה.

(צִפְרֹן שְׁמִיר, סִימָן יג, סְעִיף רִיא)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

כִּי עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם בַּפֶּתַח יִשְׂאֹו - אֶפְשָׁר לְרַמֵּז עַל לְמוּד הַתּוֹרָה, כִּי עַד אֵימַתִּי חַיִּיב לְמוּד הַתּוֹרָה, עַד שְׁיִמּוּת, וְזֶה רֹמֵז: "כִּי עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם בַּפֶּתַח יִשְׂאֹו", עַד שְׁיִמּוּת וּבְכַתְּף יִסְבְּלוּהוּ בַקֶּבֶר.

(חֲדָרִי בְטוֹן)

יּוֹם ו

הִלְכוֹת

א. רַבֵּנוּ יְהוּדָה הַחֲסִיד צָוָה (צִוְיָאָת ר"י הַחֲסִיד) שֶׁלֹּא לְהִסְתַּפֵּר בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ, אֶפְלוּ חָל בַּיּוֹם הַשֵּׁשִׁי, וְרֵאֲתִי רַבִּים בַּתּוֹרָה שֶׁנִּהְגּוּ כְּצִוְיָאָתוֹ (עַיֵן יוֹסֵף אֲמִץ סִימָן ל"ז אוֹת ד'). וְיִטַּל צִפְרָנִי יְדִיו וְרַגְלָיו, וְיִטַּל מִסְדָּרָם וְאֵין לְהַקְפִּיד כַּמ"ש ה"ר אֲבוֹדָרְהָם זְכוֹרָנוּ לְבִרְכָה.

(מוֹרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ד, סְעִיף קלו)

ב. וּכְשֶׁנִּטַּל צִפְרָנָיו, לֹא יִטַּל אוֹתָן כְּסִדְרוֹ, וְיִתְחִיל בְּשִׂמְלָה בְּקִמְצָה וְיִמִּין בְּאַצְבָּע וְכו' (רמ"א סִימָן רס). הָאֵר"י זצ"ל לֹא חָשׂ לְהֵא וְנִטַּל כְּסִדְרוֹ, וְהִשְׁתַּאֲדָר לֹא נִזְהָר כָּלֵל, וְאֲדָרְבָה כְּתָבוּ שֶׁהִיא מְלַעֵג עַל זֶה, אֵין טַעַם לְזַהֵר אֶף לְכַתְּחִילָה, וְכֵן פָּשַׁט הַמְּנַהֵג בְּגִלְיוֹתֵינוּ וְאֵין גַּם אֶחָד נִזְהָר בְּזֶה כָּלֵל.

(בְּרַפֵּי יוֹסֵף סִימָן רס אוֹת ה)

מוֹסָד

אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם לְבִרְכָה (עֲרוּבִין י"ח ע"ב): אוֹמֵר מְקַצֵּת שְׁבָחוֹ בְּפָנָיו וְכֹל שֶׁלֹּא בְּפָנָיו. וְאֵין עַל הַנּוֹהֲגִים לוֹמֵר שְׁבַח שְׂאֵין בּוֹ בְּפָנָיו, וְגִנּוּתוֹ שֶׁלֹּא בְּפָנָיו.

(צִפְרֹן שְׁמִיר, סִימָן יא, סְעִיף קצב)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

כִּי אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטָרֶת - סְגוּלַת הַקְּטָרֶת דְּמִתְבַּר סְטָרָא אַחְרָא [שְׁמִשְׁבַּר צַד הַטּוֹמָאָה]. זֶהֲרָה הַקְּדוּשׁ (ח"ב דף ר"ח). וְזֶה שֶׁאֲמָרוּ בְּבִמְדַבֵּר רַבָּה פְּרָשָׁה י"ד עַל אֲבָרְהָם אֲבִינוּ ע"ה "כִּי אַחַת" שֶׁכִּפְּףָ יָצְרוּ, "מְלֵאָה קְטָרֶת" שֶׁהִיא רֵיחַ מְעֻשָׂיו אֲהַנּוּ לִיה [הוֹעִילוּ לוֹ] כְּמוֹ הַקְּטָרֶת שֶׁמוֹעִיל לְתַבְרָא סְטָרָא אַחְרָא, גַּם בְּמַעֲלָלוֹ כִּפְּףָ אֶת יָצְרוֹ.

(דְּבַשׁ לְפִי עֲרֹךְ קְטָרֶת)

פְּרֻשַׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ

יִוֵּם א

הַלְכוֹת

א. רְאִיתִי לְהֵרֵב הַחֶסֶד הַמְּקַבֵּל הַמְּפָלֵא כְּמֹהֵר שֶׁשְׂרַעְבֵי זֶלֶה"ה שֶׁהִנְהִיג בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ כָּל עֶרֶב שַׁבַּת קֹדֶם מִנְחָה לַעֲשׂוֹת הַתֵּרֵת קָלְלוֹת לוֹ וּלְכָל בְּנֵי בֵּיתוֹ.

(שִׁירֵי שִׁירִים יו"ד סִימָן רִיא)

ב. יֹאמֶר קְבֻלַּת שַׁבַּת בְּשִׂמְחָה. וּמְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבַּת קְבֻלַּתִּי שְׁצַרְיָךְ לְאוֹמְרוֹ מְעַמָּד.

(מִזְרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ד, סְעִיף קמא)

מוֹסָד

כָּבֵד יְדוּעַ מְסוּד קְדוּשִׁים וְנִבּוֹנִים דְּמִצְוָה לְאַכֵּל [בְּשַׁבַּת] בָּשָׂר, עוֹף, דְּגָיִם. וְאַפְשָׁר פִּי הָאוֹכְלִים בְּחֹל לְהִנָּאֵת עֲצָמוֹ, הוּא "עֶבֶד" - רְאִישֵׁי תְבוּת עוֹף בָּשָׂר דְּגָיִם, וְהוּא עֶבֶד לְיִצְרוֹ, אֶךְ בְּשַׁבַּת הוּא עֶבֶד לְהַקְבֵּ"ה, שְׂעוֹשֵׂה לְקַיֵּם מִצְוֹתוֹ לְעֵינַג הַשַּׁבַּת. וְגַם בָּשָׂר רְמֵז לְחַיֵּי הָאָבוֹת, דְּחַיֵּי תַק"ב שָׁנָה, וּבְזָכוּתָם זְכִינוּ לָזֶה, גַּם הוּא "אֲשֶׁר" עִם הַכּוֹלֵל, רְמֵז לְאֵם הַבְּנִים. "עוֹף" גִּימְטְרִיא "יוֹסֵף" רֹמֵז לְיִסּוֹד, "דָּג" גִּימְטְרִיא ז', רֹמֵז לְמַלְכוּת בְּאַפֵּן שֶׁבְּכָל פּוֹנוֹת יְכוּוִן לְקִדְשֵׁי שַׁבַּת וּלְקַיֵּם מִצְוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.

(הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח "שִׁפָּה אַחַת" פֶּסְקָא נִשְׁמַת)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרֻשָּׁה

אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת - אֶפְשָׁר לְפִי מָה שֶׁפָּתַב רַבְּנֵי הָאָר"י דְּהַמְּנוֹרָה וְכָל עֲנִינֵיהָ רְמֵז לְתוֹרָה, וְאַמְרוּ דְּשְׁבַעַת הַנְּרוֹת רְמֵז לְשְׁבַעַת סְפָרִים. אֶפְשָׁר דְּמְנוֹרָה רֹמֵזֵת לְתוֹרָה שְׁבַעַל פָּה, וּמְנוֹרָה גִּימְטְרִיא אֵשׁ, וְכֵן הַתוֹרָה נִקְרְאֵת "אֵשׁ". וְיְדוּעַ דְּתוֹרָה שְׁבַעַת צְרִיכָה לְתוֹרָה שְׁבַעַל פָּה, וּבְלִתֵּי תוֹרָה שְׁבַעַל פָּה אֵינָה מוֹבִינֵת תוֹרָה שְׁבַעַת, וְזֶה שֶׁאָמַר "אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה", תוֹרָה שְׁבַעַל פָּה, "יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת", הֵם הַשְּׁבַעַת סְפָרִים.

(נַחַל קְדוּמִים)

יִוֵּם ב

הַלְכוֹת

א. יִזְהַר שְׂלֵא יִטְעָה בְּתַפְלַת שַׁבַּת לְהַתְחִיל אֶתָּה חוֹנוֹן, שְׂאֵינוּ סִימָן טוֹב וּבְרַכָּה שְׂאֵינָה צְרִיכָה. לְכֵן טוֹב לְהַתְפַּלֵּל תְּמִיד בְּסִדּוֹר, וְלִשׁוֹם כָּל מַעֲיָנָיו כְּלֵי הָאֵי וְאוּלֵי שְׂיִתְפַּלֵּל כְּהוֹנֵן.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קנו)

ב. מי שאמר תבת "אתה חונן", ולא גמר הברכה, רק תקף אמר ברכה אמצעית של שבת, וכשאמר ברכת שבת נזכר שהדין הוא ששלאמר אתה חונן הנה לו לגמור הברכה, דעתה הקצרה שלא יחזר, ויאמר ברכת רצה, כי כבר רצה האלקים בברכת שבת פדתקוין רבנו.

(מחזיק ברכה סי' רס"ד אות ג)

מוסד

כתב הטור, בספר חסידים: מעשה בחסיד אחד שראה לחסיד א' במוותו ופניו מוריקות. אמר לו למה פניך מוריקות? אמר לו מפני שהייתי מדבר ב"ויכלו" בשעה שהצבור היו אומרים אותו, ובברכת מגן אבות וביתגדל. עכ"ל. ובקבץ פ"י ישן נושן לקוטי הגאון מהר"ר מרדכי ממודינא פתוב וז"ל: ספרה נשמה לרבנו יחיאל מפארי"ץ (הוא בעל סמ"ק), שהמלאכים זרקין אותה למעלה, ומניחין אותה לפל בעצמה על שהיה מדבר בשעה שהחזן אומר ברכה מעין ז'. עכ"ל.

(מחזיק ברכה סי' רס"ד אות י')

חדוש על הפרשה

נתנאל בן צוער - אפטר לרמז במה שאמרו ז"ל דבתחילה היא תורתו של הקב"ה ומצטרע מאד וטרם הרבה, ואחר כך תורה דיליה והוא גברא רבא. וזה רמז: נשיא יששכר דהיו בעלי תורה. "נתנאל" - תורה נתן אל והיא תורתו, אחר שבתחלה בהיותו בן קטן, "צוער" - נצטרע, על ידי זה זכה שנתנה לו במתנה.

(נחל קדומים)

יום ג

הלכות

א. מי שטעה והתפלל של שבת בתפלת יום טוב, ובאמצע ברכת שבת נזכר, וכן אם בשבת התחיל לומר "אתה בחרתנו" שהוא תפלת יום טוב, פוסק ואומר תפלת שבת, ולא הפסיד ג' ראשונות.

(מחזיק ברכה סי' רס"ח אות ד')

ב. אם נסתפק אם התפלל של שבת או של חול, כתב הגאון הרמ"ע זצ"ל באלפסי זוטא סוף פ"ק דברכות דאינו חוזר, דשבת ויום טוב חומרו של יום גורם דרמי אנפשיה באותה שעה ומדכר.

(מחזיק ברכה סי' רס"ח אות ה')

מוסד

"ובימים השביעי יהיה לכם קדש". רבותינו זכרונם לברכה פרשו כי כתיב לה או לכם - להנאתכם, וזה יאמר שאפלו באכילה ומלבוש של שבת, יהיה לכם פונה שהוא לכבוד שבת דוקא. וז"ש "יהיה לכם", אפלו מה שהוא להנאתכם, יהיה קדש, שהכל לכבוד ה' שצינונו לכבוד השבת. ספר קרן אור פני משה.

(נחל קדומים ויקהל אות ב')

חדוש על הפרשה

היד ה' תקצר - פרש המורה הם היו שואלים בשור ודגים, אמרו מי יאכילנו בשור, והקב"ה אמר בשור אתן להם ואפטר מהתרעמת, השיבו משה הצאן ובקר ישחט להם, כלום תצא מהתרעמת על ידי בשור לבד, והלא הם מזכירין דגים. ואם את כל דגי הים יאסף להם, יאמרו בשור בקשנו, ואיך תצא מן התרעמת על ידי בשור לבד. השיבו הקב"ה "היד ה' תקצר" לתן בשור שיש בו טעם בשור וטעם דג, עתה תראה, ויגז שוליים עופות מן הרקק נבראו, הרי שיש בהם טעם בשור וטעם דג, הרי שפיסם בבשר לבד. נמוקי רי"ד ז"ל.

(פני דוד)

יום ד

הלכות

א. כשינשק ידי אב ואם אחר ערבית באור שבת, יכון לקיים מצות כבוד אב ואם, וכשינשק ידי אמו, יחשב שיש סוד בדבר.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קמב)

ב. צאתכם לשלום. בספר תוספת שבת, הביא מגדול אהד שמחק ניסח צאתכם לשלום, ואני אומר כי בנוסחתנו פתוב **בצאתכם** לשלום, והפונה שנמשך אחר מ"ש ברכוני לשלום, ורצה לומר שיברכוהו בזמן צאתם, ולא שדוחה אותם ופוטרים רק כי עתה מדבר אליהם ומתחנן שיברכוהו כשיצאו בשעה שיוצאים לרצונם ולבחיירתם, ולפי שהוא לא ידע פרק יציאתם, וגם אינו מדבר אליהם אלא עתה, לכן משלים דבורו עמהם. וגם מטעם זה אפטר לומר דאף אם אינו נמשך לחלקת ברכוני, ואף לנוסחת "צאתכם לשלום", פונתו כשיצאו. וכן נהגו בכל תפוצות ישראל לומר זה, ואין למחוק דבר שנהגו רב ישראל.

(מחבר סימן רסב אות ב)

מוסד

אחר ערבית, תכף יבא לבית ויקדש ויסעוד, ולא יעשה כמנהג איזה אנשים שהם יושבים שעה או שתים עם אהוביהם ורעיהם, הם המדברים דברים בטלים וכיזא, וישליכו קדשת שבת אחרי גיוס, אל תלך בדרך אתם מנע רגלך מנתיבתם. הגהר לצרף קדשה לקדשה, וג' ויכלו בערבית בעמידה, ואחר עמידה, ובקדוש,

אלו הן הנצטרפין, ולא יפסיק בין קדושת ערבית לקדושת קדושה וסעדה בדברי נגון המכאיבים נפש יתירה. ויכון בסעדה ראשונה שהיא כנגד יצחק אבינו עליו השלום, ומצלת מחבלי משיח. וסעדה שניה היא כנגד אברהם אבינו עליו השלום, ומצלת מדינה של גיהנם. וסעדה שלישית היא כנגד יעקב, ומצלת ממלחמת גוג ומגוג. ואשרי העושה המצוות לשמן באמת בלב טהור ושלם.

(מורה באצבע, סימן ד סעיף קמו)

חדוש על הפרשה

ותדבר מרים ואהרן במשה - אחר שאליהם ומידד היו מתנבאים "משה תנוח נפשו בעדן אלהים יהושע מכניסם" (ראשי תבות "מתנבאים"), והיו חוקרים אהרן ומרים למה משה רבנו אינו נכנס לארץ ישראל, שעדין לא היה ענין הסלע, וסברו דהינו על אשה כושית שלקח כשמלך בכוש, ונתיחד עמה ארבעים שנה אף שלא קרב אליה. ואין לומר דהטעם [שאינו נכנס] לחשיבות משה, דהוא מדרגה עליונה יותר מבחינת ארץ ישראל, הלא גם בנו דבר ואנו נכנסים, שפך דימו. והודיעם הקב"ה שמדרגת משה עליונה מבחינת שמש, וארץ ישראל מבחינת לבנה, ומשום שבחו אינו נכנס. האר"י זצ"ל בקצור נמרץ.

(נחל קדומים)

יום ה

הלכות

א. אחר שיענה "אמן" על ברכת קדושה, לא יפסיק בדבור עד שיטעום. וכן אחר ברכת המוציא לא יפסיק עד שיטעום. ויזהר בזה מאד, שאם הפסיק בדבור קדם טעימת המוציא, והדבור היה שלא מענין השלחן כגון "טול ברוך", צריך לברך פעם אחרת.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קמד)

ב. המישרים אורחותם ע"פ הרב הקדוש האר"י זצ"ל מסדרין בשלחן י"ב פפרות קטנים לכל סעדה, ששה על גבי ששה, כמין שני סגל, ולוקחין ב' האמצעיים ובוצעין מאחד.

(מחבר סימן רעד אות ב)

מוסר

יכון מאד בקדושה ויהרהר בתשובה, כי אמירת ויכלו להעיד פי ה' ברא שמים וארץ ונח בשבת, ורשע פסול לעדות (במות כ"ה. ועוד). על כן יהרהר בתשובה שיהיה ראוי לעדות. ויקדש לקיים מצוות עשה "זכור את יום השבת לקדשו" (שמות כ, ח), ופרשו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים ק"ו): זכרהו בדברים הנאמרים על הין. והכל יהיה ביראה ואהבה ושמחה רבה.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קמג)

חדוש על הפרשה

ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה - אפטר לרמז שלא פסקה ממנו שכינה, כמו שאמרו באדרא: משה משה לא פסיק טעמא, וזהו שאמר בעבדי קדם שהיה משה שקראתו בתיה משה, כבר היה עבדי מיום הגדול, אמנם ישראל על הים כתיב בהו "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" (הקדימו שם משה לתיבת עבדו), שלא ידעו רק שמשה הוא עבדו, והם לא ידעו שהוא עבדו מיום הולדתו, אכן פביכול הודיע יקר תפארת גדלתו ואמר "אם יהיה נביאכם וכו' לא כן עבדי משה וכו' ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה", לרמז כי הוא עבדו קדם שנקרא משה, ומי לנו גדול ממשה פה אל פה ידבר בו, ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו חיים.

(ראש דוד)

יום ו

הלכות

א. אור שבת אין קורין לאור הנה, ואם יושב שמר שרי, וגם אשתו משמרתו, אף יש לחוש דהשומר יישן ויגדום, לכן טוב לקרא מזמורי תהלים כדי שלא ישכב בלי תורה, ובתהלים יש להקל למי שרגיל בהם.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קמח)

ב. סעודה ג' תהיה אחר מנחה דוקא. ואשר לא שם לבו אל דבר ה', וכל ישעו לקיים המצוה, ישתדל לעשותם כתקנה בלי פקפוק, כי זה כל האדם.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קמז)

מוסד

ישתדל מאד לקיים תדיר כל ימיו שלש סעדות שבת קדש, אף אם הוא קצת חולה, או דכאיב ליה כאיבא, לא יעבר בשום סעדה שלא לעשותה, כי הסעדות של שבת דברים עליונים בשמים. ורבי שמעון בן יוחאי ביומא דהלולא לא נשתבח אלא שקיים שלש סעדות ולא בטלם (זהר ח"ג רפ"ח ע"ב). על כן יזדרז לקיימם בשמחה, וגילו ברעדה, בלי שחוק וקלות ראש ח"ו, כי הוא פגם גדול, רק כל מגמתו תהיה לקיים מצותו יתברך, ולעשות אשר נצטוה. ובכן יתגדל גופו מקדשה ויהיה כלי שרת לעבודה.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קמה)

חדוש על הפרשה

אל נא רפא נא לה - שמעתי משם הקדמונים דמשה רבנו ע"ה מסרו לו זה הסוד בשמים דכשיתפלל ויאמר שני פעמים "נא" בתפלתו תקובל תפלתו, ומשום הכי אמר "אל נא רפא נא לה" ויעתר לו ה'. עד כאן דבריהם. ובזה פרשו דכשאמר "אעברה נא ואראה" אמר לו [הקב"ה] "רב לך", שלא יאמר "נא" פעם אחרת. וזה שאמר "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", כלומר "נא". ואחר זמן רב מצאתי הקדמה זו בספר

מִרְדְּכִי לְרַב אֲשֶׁכְּנִי דְרוּשִׁים עַל הַתּוֹרָה, וְשָׁם כָּתוּב דְּהַטְעַם כִּי שְׁנֵי פְעָמִים "נָא" גִּימְטְרִיא "מִיכָאֵל" עִם הַכּוּלָּל. עֵינִי שָׁם. וְדוּק.

(נחל קדומים)

פְּרֻשַׁת שְׁלַח

יּוֹם א'

הִלְכוֹת

א. נִהְיָה שְׁלַח לְכַסּוֹת הַסְּפִינָה [בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן] בְּשַׁבָּת. וְכֵן רָאִיתִי לְמַזְ"ה מֵהַר"א אֲזוּלָאֵי זְלַה"ה בְּהַגְהוֹתִיו כ"י דְּאִין מְכַסִּין בְּשַׁבָּת וְיו"ט, שֶׁהֵם רָמְזוּ לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁבְּאִתּוֹ זְמַן יְתַמְתְּקוּ הַקְּלָפוֹת וְיִבְלַע הַמְּוֹת לְנִצְחָה. עַכ"ד. וְמִרְדְּכִי הֵב"י כָּתוּב דְּלִטְעַם מִי שֶׁזָּכַר הַחֲרִיבּוֹן וְתִקַּע הַסְּפִינָה, אִין לְחַלְקֵי בֵּין שַׁבָּת לְחוֹל, וְיִמְיָהוּ הָרַב אֲלֵיהָ רַבָּה מִיֵּשֶׁב אֶף לְפִי טַעַם זֶה. ע"ש.

(בְּרַפְּי יוֹסֵף סִימָן קפ אות ד)

ב. כָּתוּבוֹ גִּוְרֵי הָאֶרֶץ י"ז צ"ל שֶׁאִין לְהַפְסִיק בֵּין מַיִם אַחֲרוֹנִים לְבִרְכַּת הַמָּזוֹן אֶפְלוּ בְּדַבְרֵי תּוֹרָה.

(בְּרַפְּי יוֹסֵף סִימָן קפא אות ד)

מוֹסֵד

כָּתוּב מֵר זְקַנְיָנוּ הָרַב הֶחְסִיד מֵהַר"א אֲזוּלָאֵי זְלַה"ה בְּהַגְהוֹתִיו כ"י כְּפִי הַקְּבָלָה [מַיִם אַחֲרוֹנִים] צָרִיף לְזַהֵר בְּהֵם מְאֹד, וְאִין לְהַקְּלֵם בְּהֵם, וְהַמְקַל בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים, מְקַלְלִין לוֹ יָמָיו וְשִׁנּוּתָיו. כֶּה הַשִּׁיבוּ מִן הַשָּׁמַיִם עַל יְדֵי שְׁאֵלַת חִלּוּם מִגִּיסוֹ שֶׁל הָרַב מְרֻדְכִי.

(בְּרַפְּי יוֹסֵף סִימָן קפא אות ז)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרֻשָׁה

שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיִתְנוּ - בְּפְרֻשַׁת דְּבָרִים כְּתִיב "וַיַּחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ", וּפְרָשׁ מֵר זְקַנְיָנוּ הָרַב הֶחְסִיד מֵהַר"א אֲזוּלָאֵי זְלַה"ה בְּסִפּוֹר "בְּעֵלֵי בְרִית אַבְרָם" דְּנִכְשְׁלוּ בְּלִשׁוֹנָם בְּמַה שֶׁאַרְעָה לָהֶם בְּסוֹף, שֶׁכָּל אַרְבָּעִים שָׁנָה הַכְּרוּז יוֹצֵא עָרַב תִּשְׁעָה בְּאָב צָאוּ לְחִפּוֹר, וּבִבְקָר הָיָה מְכַרִּיז הַבְּדִלוּ הַחַיִּים, וְהָיוּ קָמִים מֵאִירִים כְּשֶׁמָּשׁ שְׁאִינָה מְתַעַפְלָת. וְזֶהוּ "בְּמִדְבַר הַזֶּה יִתְמוּ", כְּלוֹמֵר יְהִיו תְּמִימִים, וְהַטְעַם שֶׁהָיוּ שְׂבִיִּים בְּתִשְׁבָּה וְהָיוּ נִכְנָעִים מִלֵּב וְנִפְשׁ. וְהָיוּ "וּפְגָרִיכֶם אַתֶּם" חֲסֻרוֹנִין דִּילְכוֹן יִפְלוּ בְּמִדְבַר, כְּמוֹ שֶׁמוּבָא בְּזֵהָר.

(פְּנִי דְדוּד)

יום ב

הלכות

א. בקיץ שמאחרים התפלה בבית הכנסת ומארכין בעמירות, עובר זמן קריאת שמע, לכן אחר ברכות השחר יאמר קריאת שמע כלה. ויאמר מזמורי שבת קדש "רננו צדיקים" וכו' בשמחה, וסודם גם ונשא, אף לא יצעק בקולי קולות, כי מעביר מורא שמים ומורא בית הכנסת, ומי הוא זה אשר מלאו לבו לצעק צעקות לפני המלה, קל וחומר לפני מלה מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ובבית הכנסת פלטין של מלה.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קנה)

ב. יזהר לשמע הפרשה מהשליח צבור בשמיעה לבד כמאן דלית ליה פומא, בסוד און טנת"א (טעמים, נ' קידות, ת' גין, א' ותיות). ואם יקראוהו לספר תורה, יקרא הוא בלחש מאד אחר השליח צבור, דלא לשמע קליה [שלא ישמע קולו]. יזהר לענות ברכו ואמן לברכות העולה לספר תורה וברפת ההפטרות פדחזי [פראוי].

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קנז-קנח)

מוסר

יזהר מאד בשבת מאמירה לגוי לעשות מלאכה, ואפלו בשבות לא במקום מצוה, כי הוא עוון פלילי, ואפלו אם יצוהו קדם שבת.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קמט)

חדוש על הפרשה

למטה יוסף למטה מנשה - אפטר שהזכיר יוסף שהיה מחבב את הארץ, כמו שנאמר "והעליתם את עצמותי", וכן ארוננו צף שיקחהו משה רבנו ע"ה, וכן בנות צלפחד, וכמו שפרש רש"י בפרשת פנחס, וזהו להגדיל המורה על נשיא זה שלא נסתכל ביוסף שחבב הארץ והבנות הלכו בדרך אביהם יוסף, ואדם לא זכר ונתחבר בעצה רעה למרגלים. ורבנו האר"י מפרשה על דרך אמת, דיוסף עצמו נתחבר במנשה בנשיא זה, ולא בהושע נשיא אפרים וכו'. עין שם ואורו עיניך.

(פני דוד)

יום ג

הלכות

א. בנסח מוסף יאמר תפנת שבת וכו'. ובחזרת מוסף בפסוק שמע ישראל באמירת "אחד" ימסר עצמו על קדשות השם.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קנט)

ב. יש מי שנוהג שפשוטאומר "שמע ישראל" בסוף קדשת פתח, לומר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", אבל יותר נכון שלא לאומרו. הרב כנה"ג.

(ברכי יוסף סימן רפ"ו)

מוסר

יזהר מאד שלא לדבר בעסקי סחורה בשבת, כי הוא מחלל שבת, והחמירו בזהר הקדוש הרבה (זהר ח"ג ק"ה). הגם דיש מתירין בחשבונות שעברו, יש אוסרין, ושומר נפשו ירחק. והו' לו יהי דשגרי, מזה יבא לדבר הגורם לעתיד, על כן יסתם הפתח וטוב לו.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קנ-קנא)

חדוש על הפרשה

ויקרא משה להושע בן נון יהושע - אפטר לומר במה שאמרו בתנחומא פרושת במדבר (דף קצ"ב דפוס אמשטרם): ה'יה הקב"ה מביט בקרח ועדתו שעתידין לחלוק על משה ואהרן, אמר הקב"ה מה אעשה לאלו? להרגם במדבר אי אפטר. למה שנטל הקב"ה חצי שמו ונתן עליו י"ה, שנתן הקב"ה על קהת הקהתי, וכן הוא אומר למען שמי אאריף אפי. למדנו דכשנתן שם י"ה נצול ממיתה. ובזה אפטר לפי פשוטו שזה פונת משה רבנו ע"ה שקרא להושע "יהושע", ואמר לו "י"ה יושעך" וכו', וכך היא המדה דכשנקרא אליו שם י"ה נצול ממיתה. ובזה טוב טעם למה שכתבנו דהעניו אם נגזרה עליו מיתה בזכות הענוה נצול, דכשהוא עניו י"ה עזרו ומגיניו ונצול ממיתה.

(יוסף תהלות קל"ה)

יום ד

הלכות

א. בשבת וראש חודש, אם אמר "את מוסף יום השבת הזה ויום ראש חודש הזה", ולא אמר 'את מוספי', נראה שאין צריך לחזור, דמה שאמר "את מוסף" יתפרש על כל הנוסף, וכבר פירש שבת וראש חודש. ומ"ש הרב בית יהודה בסופו דבי"ט ר"ה אם אמר מוסף חוזר, שאני התם שאינו נפר, דאינו זוכר ראש חודש. וק"ק על הרב הנז' דלא זכר תשובת מהר"י ב"ר רב בשו"ת הרב המב"ט. (כ"כ זה שנים בזכרונותי, ועתה נדפס ספר שלמי צבור, והרב המגיה שם האריך מאד מדף רכ"ה והנמשך והספם כמו שכתבתי).

(קשר גודל, סימן כד, סעיף ב)

ב. אם בראש חודש או שבת וכיצא שהיה לו לומר את מוסף ואמר את מוספי, אינו חוזר. (הרב הנז' דף רכ"ט וכמ"ש הרב הנז' גר"ו על דברי במחזיק ברכה, ואכמ"ל).

(קשר גודל, סימן כד, סעיף ג)

מוסד

יום שבת אסור מאד לעורר מחלוקת או להתפעס, והוא חטא חמור כפלים מהעושהו בחול, ובפרט עם בני ביתו צריך רב שלום ואהבה ואחווה לכבוד השכינה.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קנב)

חדוש על הפרשה

ויהיו בני ישראל במדבר - יראה בהקדים מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במדרש (והביאו התוספות בבבבא סוף דף ק"ט) דצ'לפחד מקושש לשם שמים נתפון, שהיו אומרים ישראל כיון שנגזר עליהם שלא לפגום לארץ ממעשה המרגלים שוב לא מחויבים במצוות, עמד וחלל שבת כדי שיהרגו ויראו אחרים. עכ"ל. ועל פי זה יבין אצלי פונת הפתוב: "ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים", כי לפגום רהטא הא דקאמר "ויהיו בני ישראל במדבר" הוא שפת יתר, וכי לא ידענו שישאל הם במדבר, אך על פי המדרש הנזכר ניקח, דבא הפתוב לרמז המדרש הזה, וכאן גלה צדקת המקושש, והוא אומר "ויהיו בני ישראל במדבר", כלומר מסבה שהיתה הויה לישראל במדבר ונגזרה גזירה למען יעמדו ימים רבים, ועד אחרון במדבר הזה יתמו, לכן "וימצאו איש מקושש", והפנה כדי שיזהרו במצוות אף אם אינם נכנסים לארץ, ולכן מסר עצמו למיתה, וכונתו לשם שמים.

(ראש דוד, פנחס)

יום ה

הלכות

א. אם במקום תפלת שחרית התפלל תפלת מוסף, מפני שחשב שכבר התפלל שחרית, ונזכר אחר כך שלא התפלל שחרית, יתפלל תפלת שחרית לבד, ותפלת מוסף יצא ידי חובתו. אבל אם כשהתפלל מוסף היתה פונתו להתפלל שחרית, אלא שטעה ונזרק מפיו תפלת מוסף, צריך להתפלל שחרית ומוסף. (הרב המגיה דף רכ"ט ועין מ"ש דף ר' ודף ר"א).

(קשר גודל, סימן כד, סעיף ד)

ב. אם התפלל י"ח במקום מוסף והזכיר 'עלה ויבא' בעבודה, כגון לחזרת תפלת שליח צבור.

(קשר גודל, סימן כד, סעיף ה)

מוסד

שמירת שבת בכל הפרטים ולענגו כפי כחו, בכל זה יועיל לכפר חטאתיו, כמו שאמר הפתוב (ישעיה נ"ו, ב) "אשרי אנוש יעשה זאת וכו' שומר שבת", וכך שנו רבותינו (שבת קי"ח ע"ב): אפלו עובד עבודה זרה כפאנוש מוחלין לו. ובשמירתו מיחד קודשא בריך הוא, ויתקן אשר גרם להיות נרגן מפריד אלוף ח"ו.

(צפון שמיר, סימן ט, סעיף קכו).

חדוש על הפרשה

ציצית על פנפי בגדיהם - סופי תבות "תלים", פי מצוה מן המבחר בהשפעה להתעטף בציצית וללמוד תהלים. רבנו אפרים ז"ל. ואפשר כי ראשי תבות "ציצית על פנפי בגדיהם" גימטריא "יעקב", לרמז שיעקב אבינו ע"ה היה קורא תהלים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה פרשה ס"ח) דיעקב אבינו ע"ה היה קורא תהלים, וזה שנקאמר ואתה קדוש יושב תהילות ישראל. עין שם.

(נחל קדומים)

יום ו

הלכות

א. נסתפק אם התפלל מוסף, או טעה ובמקום מוסף התפלל שחרית שהוא י"ח, אלא שהוא מספק אם הזכיר יעלה ויבא בעבודה או לא, יכון לחזרת תפלת שליח צבור. (הרב הנד' שם).

(קשר גודל, סימן כד, סעיף ו)

ב. בשבת חל המועד, אם התפלל מוסף של חולו של מועד ולא זכר שבת כלל, רק בנתימה זכר וחתם מקדש השבת וישראל והזמנים, וכן אם התפלל מוסף של שבת לבד ואמר יעלה ויבא בעבודה, בשניהם אין צריך לחזר (מחזיק ברכה סימן רס"ח אות ה'), והרב חק"ל נר"ו האריך לחלוק על זה, ואני בעניי עמדתתי על דברי קדשו ובמקומי אני עומד, ונדפס עתה ספר שלמי צבור ומוכח שהרב המגיה נר"ו דף ר' ודף ר"א ודף רמ"א ורמ"ב ע"א מר ניהו שר המספי"ם את יוסף כמ"ש במחזיק ברכה ע"ש, ואנכי איש צעיר במקום אחר פתבתי בארף). ה' ברחמי יאריך ימינו בטוב לעבודתו ויוסיף לנו שנות חיים.

(קשר גודל, סימן כד, סעיף ז)

מוסד

החי יתן אל לבו כי כל השבוע טרוד בעסקיו, ולפחות ביום שבת קדש ילמד, ולא יוציא כל השבת בטיול ואכילה ושתייה ושנה. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה כי לא נתנו שבתות וימים טובים אלא ללמוד תורה. ומי שאינו מאבד הזמן, יש עת לכל.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קנג)

חדוש על הפרשה

וראיתם אותו - אותיות "ויראתם אותו", שתחשבו שהשכינה כפיכול נגדכם, ואז הדין חזק ונתנה רשות ח"ו. ומכאן תוכחה למדברים בבית כנסת, וצריך להיות באימה ויראה, ולא כמי שהוא ברחובות קריה ובבתי טאטראות ח"ו, שהשכינה שם והענש כפול.

(חדרי בטון)

פֶּרֶשֶׁת קָרַח

י'וֹם א'

הַלְכוּת

א. בְּבֹאוֹ לַבַּיִת [בְּשַׁבַּת בַּבְּקָר], אִם מִנְהֲגוֹ לְטַעַם מִיַּד מִמְּזֹנֹת לְבַד, יִקְדֹּשׁ וְיִשְׁתַּחֲוֶה רַב־עֵיט כְּלוּ בְּבֵת אַחַת, שְׁלֹא לִכְנֹס בְּסַפֵּק בְּרִפְתַּי עַל הַגָּפֶן, וְאִזּוֹ יֵאָכֵל שְׁעוֹר כַּזַּיִת מִפֶּת הַבָּאָה בְּכֶסֶן. וְאִם דָּרְכוּ לְשִׁתּוֹת קַאפ־י [קָפָה], יִזְכָּר לְפִטוֹר בְּרִכְתּוֹ בְּבִרְפַת פְּרֵי הַגָּפֶן דְּקִידוּשׁ, דְּכִינּוֹן שֶׁהוּא עֲרָאִי צָרִיף כּוֹנֵה אוֹ שִׁיְהִיָּה לְכַנְיָו, וְאִם לֹא יִצְטָרֵף לְבָרֵךְ שֶׁהֵלֵל. וְאַחַר כֵּן יִכְלַל עַל הַמַּחֲיָה וְעַל הַגָּפֶן.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קס)

ב. יִשְׁתַּדֵּל לְאָכֵל פְּרוֹת לְפָרְקִים בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, כְּדִי לְהַשְׁלִים מֵאָה בְּרִכּוֹת. וְיִזְהַר מְאֹד בְּתַפְלַת הַמְּנַחָה, כִּי הִיא עֵת רְצוֹן, וְיֹאמֶר "בְּרִיף שְׁמִיָּה" בְּהוֹצָאת סֵפֶר תּוֹרָה. וְאַחַר כֵּן יִכְנֹן מְאֹד בְּאַמִּירַת "צִדְקָתְךָ". וְאַחַר כֵּן יַעֲשֶׂה סְעֵדָה שְׁלִישִׁית כְּהוֹנֵן.

(מורה באצבע, סימן ד, סעיף קסא)

מוֹסֵד

"דְּכֹלֵי עֲלָמָא בְּשַׁבַּת נִתְּנָה תּוֹרָה". אֶפְשָׁר הַטַּעַם לְפִי פְּשׁוּטוֹ כִּמְ"ש רַבּוּתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה דְּכִשְׁהִיּוּ יִשְׂרָאֵל נִכְנָסִין לְאַרְצָא, אִמְרָה תּוֹרָה עָתָה יִשְׂרָאֵל נִכְנָסִין לְאַרְצָא, זֶה רִץ לְשׁוּדָהּ וְזֶה לְכַרְמוֹ, וְתוֹרָה מֵה תְּהֵא עָלֶיהָ? וְאִמֵּר לָהּ הַקָּב"ה נִתְּנִי לָהֶם הַשַּׁבַּת שֶׁבּוֹ יַעֲסֻקוּ בַּתּוֹרָה, וְאֶפְשָׁר דִּמְרָאשׁ מִקְדָּם נִתְּנָה הַתּוֹרָה בְּשַׁבַּת, לְרַמֵּז דְּעִיקָר לְמוֹד הַתּוֹרָה בְּשַׁבַּת.

(מראית העין שבת פ"ו)

חֲדוּשׁ עַל הַפֶּרֶשֶׁה

וַיִּקַּח קָרַח וְגו' - אֶפְשָׁר בְּמָה שֶׁאִמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה דְּאִמֵּר קָרַח אֲנִי "בֵּן יִצְחָר" דְּהַשְׁמֵן צָף לְמַעְלָה עַל הַכֹּל, וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר "וַיִּקַּח קָרַח", לְקַח בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא בֵּן יִצְחָר שֶׁהוּא דוֹמָה לְשֵׁמֶן, וְהַשְׁמֵן הוּא עֲלִיוֹן עַל כָּל הַמְּשָׁקִין וְלוֹ יֵאָתֶה הַגְּדוּלָּה וְהַכְּבוֹד. אֲבָל לֹא רָאָה שֶׁהוּא "בֵּן קֵהֶת" שִׁיְקָהּוּ שְׁנֵי וְשִׁנֵּי מוֹלִידֵיו. "בֵּן לְוִי" שִׁיְהִיָּה לוֹ לְוִיָּה בְּגִיְהֵנָם כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה פֶּרֶק חֶלֶק, וְזֶה טְעוּת כְּפֹל דְּעִיקָרָא מֵה בְּיָדוֹ יִקַּח אִם אָבִיו הוּא שְׁמֵן, וְהוּן לוֹ יְהִי הִיָּה לוֹ לְרֵאוֹת בֵּן קֵהֶת וְלַחֹשׁ שִׁיְקָהּוּ שְׁנֵי.

(נחל קדומים)

יום ב

הלכות

א. אף אם רגיל שלא לישן בחול, יישן בשבת אם ענג הוא לו, שהרי רבנו האר"י זצ"ל היה לישן בשבת, ורבים מקימים מנהג רבנו האר"י זצ"ל בזה, ומה טוב אם יקימו שאר הנהגותיו ואזהרותיו פי קדש הם.

(מחזיק ברכה)

ב. ראיתי להרב יעב"ץ בסדורו שתלמיד חכם העוסק בעיון בשבת, מחלל השבת. ומייתי ראיה ממ"ש פ' כל כתבי: ר' זירא כי הוה חזי זוזא דרבנן, אמר לא תחלונייה. עש"ב. ועם האדון סליחה שפגנת הש"ס היא שעל ידי פן היו נמנעים מלכבד השבת, אבל הת"ח המענג שבת באכילה ושתיה, וקדם חצות עד שלא יסעוד או אחר שסעד יוכל לעין ולפלפל, הס פי לא להזכיר שהוא מחלל שבת ח"ו, ואין ראיה כלל מהש"ס, וכן בעיר הקדש יושלים ת"ו לימים ראשונים בישיבת הרב פרי חדש, אבותינו ספרו לנו שהיו מפלפלים בעמקא דדינא בערב. וכן ראיתי שנהגו אחריו ראשי ישיבה הנז' הרבנים ז"ל... ואולם אם התלמיד חכם ביום שבת אינו רוצה לטרוח בעיון, ולומד מידי דדרשא או גירסא וכיוצא, שפיר דמי, וכן הוא מנהג רב התלמידי חכמים בכל המקומות שעברתי.

(מחזיק ברכה)

מוסד

מי שבכל השבוע עוסק בעסקיו, אם בעל נפש הוא, לא יישן בשבת וילמד בתורה כפי ידיעתו דחויבא רמיא עליה לעסק בתורה בשבת, כמ"ש בירושלמי והביאו מור"ם בהגהה.

(מחזיק ברכה בקו"א)

חדוש על הפרשה

ויקח קרח - כתב רש"י: וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זו? עינו הטעות, אפשר רמז "עינו" גימטריא "ממון", זה הטעהו ונתן עיניו בממון. "בכח הממון" גימטריא "עינו טעה בראיתו".

(חדרי בטון)

יום ג

הלכות

א. אין צורך לקדש בסעדת ג', וכן כתב האר"י זצ"ל, אלא ישתה יין בתוך הסעדה.

(שיורי ברכה שם אות ג')

ב. [סעדה שלישית] יכול לקיים אותה בכביצה (או"ח סימן רצ"א). לאו דוקא אלא יותר מעט מכביצה, דכביצה מקרי אכילת ארעי, כמ"ש ס"י רל"ב. עכ"ל הרב מגן אברהם. וכיון שבה"ג שדברי קבלה כתב כביצה, וגם הטור כ"כ, וגם הר"ן העתיק דברי בה"ג, ומרן פסק כמותם, אין להקל בכזית, וגם דכביצה בעלמא היא אכילת ארעי, מ"מ אפשר דלגבי כביצה, שבת קובעת ונחשבת סעדה.

(ברכי יוסף שם אות ב')

מוסד

יהא זהיר מאד לקיים סעדה שלישית. אם לפי הפשט, כתבו הפוסקים הנהו ז'הרורי הן מזהירין מן הדין לקיים סעדה שלישית, יותר ויותר יש ליזהר עשר ידות לדברי בעלי סודות שמדבר בה נכבדות, והדברים עתיקין, ועת רצון מילתא היא. ופוק חזי רשב"י ביומא דהלולא הוה חדי דמיומי לא בטיל תלת סעודתי. ומזה ישפיל אנוש יקר תפארת סעדה זו ותקף חיובה בסוד קדושים רבה, ויפקח עינא ולבא לקימה כהלכתה ועלז בה.

(ברכי יוסף סימן רצ"א אות א')

חדוש על הפרשה

פי תשתרר עלינו גם השתרר - פרוש אתה עושה כל קרוביך שרים עלינו. "אתה והם ואהרן" סופי תבות "המן", פי המן וקרח מחלקתם שנה, זה נלחם עם משה שהיה גדול הדור, וזה נלחם עם מרדכי שהיה גדול הדור, זה מת בירידה, וזה מת בעליה שהיא תליה, כדכתיב "ויתלו את המן". רבנו אפרים ז"ל.

(נחל קדומים)

יום ד

הלכות

א. במוצאי שבת יתפלל ערבית בכונה, פי הסטרא אחרא מתגברת. ויאמר "ויהי נעם" תדיר בכל מוצאי שבת שהוא חול, וכיון הרבה באמירת התבות, לא בצעקות, דאדרבא מסיר הכונה.

(מורה באצבע, סימן ה, סעיף קסב)

ב. ראיתי מטרת יד הקדש מהרח"ו זצ"ל בשם רבנו האי גאון ז"ל, וז"ל: קבלה דמנסי שיש הצלחה כשמויך אדם ומאריך באומרו "ברוך ה' המבורך" באפוקי שבתא [בערבית של מוצאי שבת]. עכ"ד.

(ברכי יוסף סימן רצג)

מוסד

אשריו מי שזוכה לחדש איזה חדושים בתורה ביום שבת קדש. וכתב הרב הקסיד בעל דעת חכמה (סוף פ"י) משם האר"י זצ"ל: מי שעוסק בתורה בשבת ומחדש איזה חדושים בה, מעטרין לאביו באותו עולם, לכן

נסמכו ב' צוויים הללו להדדי כבד את אביך זכור את יום השבת וכן איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו. ומאן דלאו בר הכי לחדש מעצמו איזה חדוש בתורה, ילמד איזה דברים שלא למדם עד הנה.

(מחזיק ברכה שם אות ד-ה)

חדוש על הפרשה

בזאת תדעו כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי - אפשר לפרש דרצה לומר דלא מבעיא דלא עשה מדעתו רק ה' לו צוה, אלא אפלו לא חשב והתאנה למלכות או לכהונת אהרן או לשלח מרגלים וכיוצא וה' מלא משאלות לבו, אין זה, כי לא מלבי לא הרהרתי בלבי על זה, אלא הוא יתברך שלחני מרצונו דוקא.

(פני דוד)

יום ה'

הלכות

א. אכן בדין אין לנו אלא דברי הרמב"ם ומרן [הב"י] דהני נשים חיבות [בהבדלה] דבר תורה, כלשם שחיבות בקדוש. וכן דעת הרב החינוך ודעת הסמ"ג. והאשה יכולה להבדיל לעצמה, ומי שהבדיל לעצמו, יכול להבדיל לאשה.

(ברכי יוסף סימן רצ"ו אות ד')

ב. מי שנתבטל ממנו חוש הריח, אינו מברך על הבשמים במוצאי שבת להוציא אחרים, שאין בריח לא חובה ולא מצוה אלא הנאה.

(ברכי יוסף סימן רצ"ז אות ג')

מוסד

מצאתי בקונטרס ישן נושן על קלף כ"י מתלמידי רבנו יהודה חסיד זצ"ל, שקבלו מרבים, וז"ל: אליהו זכור לטוב מושיב כל צדיק וצדיק בגן עדן, ואותו שפא זמנו לצאת מגיהנם יום ג' או ב' או באחד בשבת, אליהו מוציאו מגיהנם, וסובל דינו עד [אותו יום] בשבת שהיה לו לאותו צדיק שנפטר לסבל. לכה נהגו לומר פסוקים מאליהו במוצאי שבת, וכשהצדיק נפטר יומיים לפני השבת, ואם יש לו לקבל כל דינו באותו ב' ימים כמו כן שלאחר השבת, אליהו ז"ל מבקש עליו ומקבל דינו, כי בערב שבת ויום טוב יוצאין הנשמות, וחוזרין במוצאי שבת ויום טוב, ואליהו מושיב כל אהד לפי כבודו, לכה נהגו לומר פסוקי אליהו במוצאי שבת. עכ"ל. וכשתדקדק בדבריו, תראה שפעלת אליהו ז"ל הוא לפני השבת, ולכה נהגו להזכיר אליהו דוקא במוצאי שבת, ולא בהבדלת מוצאי יום טוב.

(מחזיק ברכה סימן תרא)

חדוש על הפרשה

ואם בריאה יברא ה' - אמר משה להקב"ה אתה הבטחתנו מראש נגד כל עמך אעשה נפלאות אשר לא נבראו, ולזה עת לעשות בריאה חדשה נגד כל ישראל, ולזה אמר אם יברא השם דבר מחדש לעולם לכבודי יהי רצון שיהיה כן שתפתח הארץ את פיה. הקדוש רבנו שלמה אסתרובק ז"ל.

(נחל קדומים)

יום ו

הלכות

א. ישתדל שיהיה נר שיעור לברך מאורי האש. ויברך ברכות הבדלה פראוי. ותכף יאמר פסוקי 'ויתן לה'.
ויכון בק"כ צרופי אליהו, ועוד יו"ד פעמים "אליהו" שהם ק"ל.

(מורה באצבע, סימן ה, סעיף קסג)

ב. אין לומר ודוי עד אחר חצות לילה ממוצאי שבת.

(מורה באצבע, סימן ה, סעיף קסה)

מוסד

סעדה רביעית אחר הבדלה פליאה נשגבה, ומצלת מחבוט הקבר. ומי שלא יוכל לעשותה בפת, יעשנה במזונות. ויכון להשאיר ברכה בסעדות החול מקדשת שבת.

(מורה באצבע, סימן ה, סעיף קסד)

חדוש על הפרשה

כאשר דבר ה' ביד משה לו - פרש רש"י רמז לחולקין על הפנה שולקין בצרעת כמו שלקה משה בידו וכו'. אפשר לתת טעם דהמבקש להיות כהן כמו עוזיהו רודף אחר השירה, וכבר אמרו רבותינו זכרונם לברכה דשירה בורחת ממנו, ופרוש דגם מה שיש בידם נטל מהם, וזהו "ממנו". ולכן על דרך זה המבקש ורודף אחר השירה להיות כהן, ילקה בצרעת ויבדל מישראל, ונטל מה שהיה לו שהיה בקרב ישראל, ועתה ישוב ביד ויהיה גרוע מכל ישראל.

(נחל קדומים)

פרשת חקת

יום א

הלכות

א. מנהג ישראל בכמה מקומות להתענות ערב ראש חודש, ככתוב בפרקי דחסידי בעלי המוסר.

(ברכי יוסף סימן תיז)

ב. אור ראש חודש, יזהר שלא ישפח לומר יעלה ויבא.

(מורה באצבע, סימן ו, סעיף קעז)

מוסר

מי שיכול להתענות כל משמרת החודש הוא דבר גדול. ועקר התענית הוא לפשפש ולחקור היטב הדק מה שחטא בכל החודש, ולחזור בתשובה, כי התענית הוא הכנה להכניע גופו לשוב, ואם יעשה תענית לבד מבלי משים אשר חטא ולשוב, כמעט לא עשה כלום. נכון הדבר שהתענית יהיה לפני המולד, ואם המולד בחצי היום יתענה יום שלפניו.

(מורה באצבע, סימן ו, סעיף קעד, קעו)

חדוש על הפרשה

ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת - אפשר לרמז במה שכתב בספר "זכרון יוסף" שו"ת להרב מהר"י ש"ה ז"ל בסופו, שפילוסוף אמר שהטעם שאנו מושלים בבהמות, הוא מטעם שאנו אוכלים אותם, ולכן אנו מושלים בחייהם לעשות מלאכתנו. וענהו פילוסוף חברו אם כן הרימה תמשול בנו שהיא אוכלת גוף האדם. עין שם. והקא הפתוב רמז על הגאון, שמי שהיא "עץ ארז", ישפיל עצמו כ"אזוב" ויראה שהיא "שני תולעת", כי התולעת, ראשון שאוכל הגוף והוא שני, ובזה ישפיל הגאון גאנותו.

(נחל קדומים)

יום ב

הלכות

א. יש נהגין להדליק המנורה באור ראש חודש, ונכון לעשות שנוי מאור שבת.

(מורה באצבע, סימן ו, סעיף קעט)

ב. נכון שיוסיף איזה מאכל לכבוד ראש חודש.

(מורה באצבע, סימן ו, סעיף קפ)

מוסר

פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד" (תהלים קיב, ט). ירבה בצדקה כפי כחו יום יום, ולא יעבר יום אחד שלא יתן צדקה אם מעט ואם הרבה, ובזה מיוחד שם המיוחד הו"ה ב"ה, כמ"ש האר"י זצ"ל, והוא תקון גדול להחיות נפשות אביונים, ובזה יעלו ניצוצי קדושה אשר פזר. והוא רמז הפסוק: "פזר", לומר אם פזר ניצוצי קדושה, אם "נתן לאביונים" - "צדקתו עומדת לעד", מתקן השכינה, וזכות הצדקה עמדה ונשאת להגן עליו.

(צפון שמי, סימן ט, סעיף קכז)

חדוש על הפרשה

וישב ממנו שבי - אפשר לרמז כי תבות "ממנו שבי" עם הכולל גימטריא "שפחה לבד היה" בדיקדוק, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה.

(פני דוד)

יום ג

הלכות

א. אין לטעם קדם קריאת ההלל למי שישכול, אבל מאן דחליש ליבה [מי שלבו חלש] מתר [ברפי יוסף סימן תכב].

(קשר גודל, סימן כג, סעיף א)

ב. מצות קריאת ההלל מעמד (שלחן ערוך שם).

(קשר גודל, סימן כג, סעיף ב)

מוסר

היה ענו באמת, ובזה היה מרפבה לשכינה, ויעלה עליו כאלו הקריב כל הקרבנות, ותפלתו אינה נמאסת, וממילא רוחא להשיב נדחיו וירבה שפע.

(צפון שמי, סימן ט, סעיף קכח)

חדוש על הפרשה

למה העליתנו ממצרים למוות במדבר - ומשם הרב הגדול החסיד מגורי האר"י זצ"ל מהר"ר סלימאן ו' אוחנה זלה"ה כתב מורי זקני הרב בפה שאמרו ז"ל שהיו התגרים מביאים להם מפרות הארץ, ומתים אותם שהביאו ב' שערות ולא הגיעו לעשרים בגזרת המרגלים, והפונה שגזרת המרגלים היה למוות

במדבר מִבְּנֵי עֲשָׂרִים עַד שְׁשִׁים, אַךְ אֹתָם שֶׁהֵבִיאוּ שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת הָיוּ מֵתִים כְּדָרֶךְ בְּנֵי אָדָם בְּבוֹאָם אֶל אֶרֶץ
אֲדָם עִמּוֹן וּמוֹאָב מֵרִיחַ הַפְּרוֹת, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ "לָמוֹת בְּמִדְבָּר", כִּי הַמִּדְבָּר אֵין בּוֹ לֶחֶם וּמַיִם, וְלִהְיוֹת שֶׁהֲרִגְלוּ
בְּמִן וּבְאֵר, עֲתָה בְּרֵאוֹת הַפְּרוֹת מֵתִים, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ "וְנִפְשָׁנוּ קִצָּה בְּלֶחֶם הַקָּלָקָל", שֶׁבִּפְסִיכָתוֹ שֶׁהֲרִגְלוּ בּוֹ
עֲתָה מֵתִים כְּמָה בַּחוּרִים בְּרֵאוֹתָם מִפְּרִי הָאֶרֶץ, וְזֶה מִסְבָּה שֶׁהֲרִגְלוּ בְּמִן זְמַן רַב וְלֹא הָיוּ נִיזוֹנֵין בְּלֶחֶם וּמַיִם.
עַד כָּאן דִּבְרֵינוּ.

(פְּנֵי דָוִד)

יּוֹם ד'

הִלְכוֹת

א. בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ צִרְיָה לְקֹרֵא הַהִלָּל בְּדִלּוּג.

(קִשְׁוֹר גּוֹדֵל, סִימָן כג, סְעִיף ג)

ב. בְּיָמֵי הַדִּלּוּג, בְּמִלְכוּת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמִצְרַיִם אֵין מְבָרְכִין עַל הַהִלָּל, וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנִּהְיָ לְבָרָה. בֵּן אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל וְדַעַתּוֹ לְחֹזֵר, וּבְחוּץ לְאֶרֶץ נַעֲשֶׂה בְּמִקְרָה שְׁלִיחַ צְבוּר וּבְרָךְ עַל הַהִלָּל, יֵצְאוּ הַצְּבוּר בְּבִרְכָתוֹ, וְהוּא
לֹא יִבְרָךְ לְבִטְלָה. (שׁו"ת חַיִּים שְׂאֵל. סִימָן צט).

(קִשְׁוֹר גּוֹדֵל, סִימָן כג, סְעִיף ד-ה)

מוֹסָד

יְלַמֵּד פּוֹשְׁעִים דְּרַכְיוֹ יִתְבָּרַךְ, וְחֻטְאִים אֵלָיו יִשׁוּבוּ, וְהִיא תְּמוּנַת אֲשֶׁר פִּיֵּד נִיצוֹצֵי הַקִּדְשָׁה, עֲתָה יִחַבֵּר נֶפֶשׁ
הַחוֹטְאִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵין קִיץ לְשִׁכְרַת מִזֵּי לְחַיִּיבָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתְבֵנוּ בַּמ"א וּבְקוּוֹנְטֵרַס מוֹרָה בְּאַצְבָּע, וְהֶאָרִיכוּ
הַרְבֵּה בַּזוֹה"ק (ח"ב קכ"ח ע"ב), וְאֵתְּיָא מְכַלְלָא יִתְקַן אֲשֶׁר פָּגַם בְּחֻטָּא זֶה וְיִתְשׁוּבְתוֹ הַרְמַת"ה.

(צְפָרֶן שְׁמִיר, סִימָן ט, סְעִיף קל)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרִשָׁה

וְנִפְשָׁנוּ קִצָּה בְּלֶחֶם הַקָּלָקָל וְיִשְׁלַח ה' בְּעַם אֶת הַנְּחָשִׁים וְכו' - אֲפֹשֶׁר דְּהֵם נִצְטַעְרוּ שֶׁהֵמֶן הָיָה נִבְלַע
בְּאֲבָרִים וְאֵינוֹ יוֹצֵא מִמְעֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ ז"ל, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ "וְנִפְשָׁנוּ קִצָּה בְּלֶחֶם הַקָּלָקָל", "וְנִפְשָׁנוּ" דִּיִּיקָא
"קִצָּה", שֶׁאֵינוֹ נַעֲשֶׂה הַיְרֹוֹר וְהַפְּסֻלָּת נִשְׁאָר בְּקִרְבָּם. וְלֹא יֵדְעוּ דִּהֲנַחֵשׁ הָיָה סָבֵה לְעַרְבַּ הַזְּהֵמָה בְּכָל, וְעַל
יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה הַיְרֹוֹר, אֲבָל הֵמֶן בָּא מֵעַל דִּמְעַל וְאֵין רַע יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם כִּי קִדְשׁ הוּא, וּבְקִרְבָּה קְדוּשׁ וְלֹא
הָיָה פְּסֻלָּת, וְכִמוֹ שֶׁכָּתְבַת בְּסִפְרַ עֲבוֹדַת הַגָּפֶן. וְלָכֵן לְקוּוֹ בְּנַחֵשׁ, כְּלוּמַר דִּהֲנַחֵשׁ סָבֵה כִּי הֶאֱכִילָהּ לְהוֹצֵאָהּ
נִתְנָה, וּבָא וְיִפְרַע מִהַמִּדְבָּר עַל הֵמֶן שֶׁיֵּשׁ פְּסֻלָּת כְּמוֹ שֶׁאֵר אֲכִילָהּ, דִּהֵטִיל זְהֵמָה בְּכָל וְהוּא נַחֵשׁ יִנְחֵשׁ, מַה
שֶׁאֵין כֵּן הֵמֶן קְדוּשׁ הוּא.

(פְּנֵי דָוִד)

יום ה

הלכות

א. נשים פטורות מכל הלל, ולדעת רבנו תם וסיעתו אם רצונם לקרות, יכולות. קטן אפלו הגיע לחנוכה, אינו מוציא אחרים ידי חובתם, אף שהלל מדרבנן (הרב פרי חדש).

(קושט גודל, סימן כג, סעיף ז-ח)

ב. בהלל, אפלו עשרה קורין פאחד, ומוציאים את הרבים ידי חובתם.

(קושט גודל, סימן כג, סעיף ט)

מוסד

יזהר שלא לדבר בבית הכנסת אפלו אחר תפילה בשום אופן, לכבוד השכינה השורה שם, ויהיה תקון למה שפגם בכבודיה.

(צפון שמיר, סימן ט, סעיף קלא)

חדוש על הפרשה

אז ישיר ישראל וגו' עלי באר ענו לה - אפשר לרמז דידוע דאין התורה נקנית אלא בשלום, וכמו שאמר הכתוב "ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום", ושלום לא יתכן אם לא יהיה לו ענוה, וכמו שהאריך בזה הרב עיר וקדיש מהר"ר יעקב יוסף בספר בן פורת יוסף (דף ט"ל). עין שם. והנה צרף לזה שיהיה תורה לשמה ואז מכון להלכה, והינו דאמרינן פירק קמא דעירובין מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן? מפני שהיו נוחים ועלובים, ובזה על ידי הלמוד יתבררו ניצוצי הקדושה של התורה. וידוע שהתורה היא באר מים חיים והשירה היא מתפרשת על התורה. וזה רמז: "עלי באר", להעלות ניצוצי התורה, ולזה צריך שתי תנאים והם "ענו לה". "ענו" אותיות "ענו", שיהיה הלומד תורה ענו, לה שילמוד לשמה.

(חומת אנך)

יום ו

הלכות

א. [בראש חודש] קדם מוסף יחליץ התפלין, ואם אחר תפילה רוצה ללבש תפלין ללמוד הקביעות, יכול להניחם, וכל שכן שצריך שלא ימנע מלהניח תפלין בתפילת המנחה משום ראש חודש.

(מורה באצבע, סימן ו, סעיף קפא)

ב. בנוסח "כתר" בראש חודש, יאמר "נעמך ישראל", ובשבת יום טוב "עם עמך ישראל", דבשבת יום טוב ישראל הם עקר, ולהכי אמרינן "עם עמך ישראל" על פי המדרש.

מוסר

וְהוּן הָאָדָם מִתְבַּיֵּשׁ לְצֵאת הַחוּצָה אֶל הָעֵין בְּבִגְד קְרוּעַ אוֹ שֵׁיִשׁ בּוֹ כְּתָם מֵאֵיזָה לְכַלּוֹף וְשִׁמּוֹן, וְאֶפְלוֹ יִהְיֶי לִיה כֹּל חֲלָלָא דְעֵלְמָא בַּל יִרְאֶה נְגִיד בְּנֵי אָדָם וּמַדְיֹו קְרוּעִים אוֹ לְבוּשׁ מְלֻבּוּשׁ מְטֻנָּף, וְאֵיךְ לֹא יְבוֹשׁ כִּי הַלְבוּשִׁים אֲשֶׁר הֵם עֶקְרִיִּים, מְלֻבּוּשֵׁי נִפְשׁוֹ, הֵם קְרוּעִים קְרָעִים וְחֲסְרוֹנוֹת אֵין מְסַפֵּר, לְבוּשׁ מְלַכְלֵךְ וְסְרוּחַ, וּבִצְאָת נִפְשׁוֹ יִלְבַּשׁ הַלְבוּשׁ הַהוּא לְפָנָי כֹּל צָבָא הַשָּׁמַיִם, וְהִיָּה לְזַעֲנָה לְלַעַג וְקִלְס, וְעֵינָו יִרְאֶה פְתוּת מְלַאֲכֵי חֲבֵלָה מִבְּזִים אוֹתוֹ, יִכְעִיסוּהוּ וְיֹאמְרוּ לוֹ, אַתָּה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֵייתָ מְקַפֵּיד כֹּל כֶּף עַל הַמְלֻבּוּשִׁים שֶׁיְהִי לְבָנִים מְגוּהָצִים, מְשִׁי וְרִקְמָה מְהֻדָּרִים וּמְתֻקָּנִים, וְהֵייתָ מִתְבַּיֵּשׁ בְּחֲסָרוֹן פְּרֻט קַל מְסַדֵּר הַלְבוּשׁ, וְאֵיךְ עֲתָה אַתָּה לְבוּשׁ לְבוּשׁ הַבִּיז וְהָאֲרָגְמָן אָדָם הַדִּין הַנִּגְזָר עָלֶיךָ, בְּגֵד קְרוּעַ בְּזוּי וְשִׁסּוּי לְכַלּוֹכֵית שְׁמוֹ. וְעוֹד יִתְבַּיֵּשׁ, מִבְּנֵי אָדָם שֶׁבְחֻתָיו לֹא הָיָה מְחַשְׁבֵּם כָּלָל, וְאִם יִגְשׁוּ אוֹ יִדְבְּרוּ אֵלָיו, בְּחֲרוֹנוֹ יִבְהַלְמוּ, וְהֵם זְכוּ לְעוֹלָם הַבָּא, וְהוּא נִמְסַר לְרִבְבוֹת מַזִּיקִין מְלַאֲכֵי חֲבֵלָה, לְשִׁמָּה וּלְבִצְיוֹן, מִבְּהֵל וּמְטֻנָּף מְלַעַר דֵּק לְקוּי. אֵי לְזֵאת, עֶקֶר הַבוּשָׁה וְהַהֲכָנָעָה הָיָה תְהִיָּה אֵיךְ פְּחוֹת מֵיִתּוּשׁ נִבְזָה וְנִמְאָס עֵבֶר עַל צוּוּי מְלַךְ מְלַכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֹל עֲצוּמוֹתָיו יִאֲחַזְמוּ רַעַד בְּאֲמִירַת הַנְּדוּי, יְבוֹשׁ וְיִפְלָם לְפָנָי הַמְּלָךְ וְיִכְנַע מְאֹד, וְיִגְדוֹר גְּדָר עַל גְּדָר שְׁלֹא לְחֻטָּא עוֹד, וְיִשׁוּב אֶל ה' וְיִרְחַמְהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסֻלַּח, וְלֹא יְבוֹשׁ מֵהַמְּלַעֲיָגִים עָלָיו, וְלֹא יַחַת מִפְּנֵי כֹל, וְזֶהוּ שֶׁשְׁנִינּוּ (אָבוֹת פ"ה מ"כ) "הָיָה עַז כְּנֹמֵר".

(מִוְרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ט, סְעִיף שִׁכְט)

חדוש על הפרשה

בְּאֵר חֲפְרוּהָ שְׂרִים כְּרוּהָ - רְאִשֵׁי תַבּוֹת "בַּחֲשׁוֹף", רִמְזָה מַה שֶׁאָמְרוּ גִוְרֵי הָאָרֶץ ז"ל בְּמָה שֶׁאָמְרוּ ז"ל "בְּמַחֲשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי" זֶה תִּלְמוּד בְּבָבְלִי, שֶׁאֵז הַבְּרוּר הָיָה קִשְׁיָה יוֹתֵר לְהוֹצִיא לְאוֹר תּוֹרָה, וְזֶה רִמְזָה בַּחֲשׁוֹף. "כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם" שֶׁעַל יְדֵי הַלְמוּד הֵם מַעֲלִים אוֹר הַתּוֹרָה מִהַחֲשׁוֹף, וְזֶה בְּזְכוּת מִשָּׁה רַבְּנוּ ע"ה שֶׁנִּיצוּצוּ מֵאִירִים בְּחֻמְתָּהּ, וְזֶה שֶׁנִּיצוּצוּ מִ"בְּמַחֲוֹקֵק בְּמִשְׁעֵנוֹתֵם". וְדוּק כִּי קִצְרֵיתִי.

(חֻמַּת אֲנָף)

פרשת בלק

יום א

הלכות

א. שִׁכַח וְלֹא אָמַר יַעֲלֶה וְיָבוֹא בְּלִיל רֵאשׁ חֹדֶשׁ, אֶפְלוֹ בְּלִיל ב' שֶׁל רֵאשׁ חֹדֶשׁ, אֵינּוּ חוֹזֵר (סִימָן תכ"ב).

(קְשֶׁר גּוּדְל, סִימָן אר, סְעִיף א)

ב. שֶׁחֲרִית וּמִנְחָה, אִם לֹא אָמַר יַעֲלֶה וְיָבוֹא, חוֹזֵר. וְאִם נִזְכַּר קִדְּם שֶׁהִתְחִיל מוֹדִים, אוֹמְרוּ בְּמִקוֹם שֶׁנִּזְכַּר (שָׁם). אִם אָמַר "בְּרוּךְ אַתָּה ה'" וְנִזְכַּר, יֹאמַר "לְמַדְנֵי חֲקִיךָ" כְּמִי שֶׁקוֹרָא פְּסוּק, וְיֹאמַר "יַעֲלֶה וְיָבֹא", וְיֹאמַר

תשלום הברכה "ברוך אתה ה' המחזיר שכינתו". אף בליקלה שהדין הוא שאין מחזירין, כשאמר "ברוך אתה ה'", יגמר "המחזיר שכינתו לציון" ויאמר "מודים" (הריטב"א פ"ק דתעניות, שלמי צבור דף ר"ך ע"ד). אם לא נזכר עד אחר שהתחיל מודים, אם נזכר קדם שהשלים תפלתו חוזר לרצה, ואם לא נזכר עד שהשלים תפלתו חוזר לראש, ואם רגיל לומר תחנונים ונזכר אחר שהשלים תפלתו קדם שיעקר רגליו, חוזר לרצה (שם).

(קטור גודל, סימן אר, סעיף ב-ד)

מוסד

מתכפד בקלון חבירו מצוי בבלי דעת, ומלבין פני חברו ברבים לא יבצר, וכלן סעיפי וענפי הגאון, דוק ותשפח, פי עבודה זרה של הגאון ת' פרקי, והיא היתה אם כל האיסורין.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף שיח)

חדוש על הפרשה

הן עם לבדד ישכון ויבגוים לא יתחשב - פרשו רבני אשכנז: הפנה, "הן עם" בני ישראל בהיותו "לבדד" נפרד מהגוים ומהבלי העולם הזה - "ישכן", אז יהיה לו מנוחה ואין אמה ולשון שולטת בו, כמו שאמר: "אין לה בן חורין, אלא מי שעוסק בתורה". אבל "ויבגוים", אם העם הזה יתערב עם הגוים לעשות כמעשיהם יצא ללקת בנימוסיהם ותענוגי הבלי העולם הזה, אז "לא יתחשב", הלה ממנו החשיבות ויהיה נבזה ושפל רוח וגוף. עד כאן דבריהם. ואפשר להוסיף "ישכן" גימטריא "שכינה" (עם הפולל), כי בהיותו לבדד עוסק בתורה נכח פני ה', הנה השכינה עמו לשמרו מכל רע, וזהו לבדד ישכן.

(פסא דוד דרוש י"ד)

יום ב

הלכות

א. אם אמר [בראש חדיש] בקשה בשומע תפלה שהזכיר בה ראש חדיש, ושכח ולא אמר "יעלה ויבא", אינו חוזר. (תשובה שבס"ס לקוטי פרידס, והסכים עמו הרב המגיה בשלמי צבור דף רכ"ב).

(קטור גודל, סימן אר, סעיף ה)

ב. לא זכר יעלה ויבא בשחרית, ולא נזכר עד שהתפלל מוסף, מתפלל מנחה שתים. (שינוי ברכה סימן תכ"ב משם הרשב"א). אם עמד להתפלל מוסף ואמר ג' ראשונות על דעת להתפלל מוסף, ונזכר שלא אמר יעלה ויבא, אומר תפלת שחרית, ואומר אחר ג' ראשונות סיום תפלת שחרית, אף ד-ג' ראשונות לא אמרם אלא על דעת תפלת מוסף.

(קטור גודל, סימן אר, סעיף ו-ז)

מוסר

ישתגדל להיות ראשון בבית הכנסת שחרית וערבית. וכמה האריכו בזהר תרומה דף קל"א שהוא קדמא דאשתכח בבי כנישתא קימא בדרגא דצדיק, עין שם בארז.

(צפון שמיר, סימן ט', סעיף קל"ה)

חדוש על הפרשה

מי מנה עפר יעקב - אפטר לרמז דהאבות רמוזים כאן: "עפר" רומז לאברהם שאמר "ואנכי עפר", "יעקב" כמשמעו, "מנה עפר יעקב" סופי תבות גימטריא עם הפולל "יצחק". ונמשך למה שאמר "פי מראש צורים אראנו" על אבות העולם, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה, "ומגבעות אשננו" על האמהות כדפרשו רבותינו זכרונם לברכה, והשתא קאמר "מי מנה" זכות אבות הרמוזים כמו שרמזנו, "ומספר את רבע ישראל" על ארבעה אמהות מי יספר צדקתם. וכי תימא הרי יעקב נשא שתי אחיות, לך אמר עתה ישראל שקראו אל והתרו לו אחיות והפל בקדשה, ומשם נמשכו נשמות ישראל שהקב"ה סופר רביעותיהם וכו', לפי שהאמהות קדושות וזיווגם עליון וקדוש.

(מראית העין, נדה)

יום ג

הלכות

א. אם הוא מספק אם הזכיר יעלה ויבא, אף שזכר מראש חדש סמוך למקום ההזכרה, חוזר, ואין צריך לחזר בתורת נדבה, דהנסיין יוכיח דאתרמי [שיזמן] כמה זמני דנזכר מראש חדש, ואחר כך אינו אומר יעלה ויבא וידע בעצמו ודאי (ברכי יוסף משם מהר"י מולכו, וכן דעת הקצרה כמדובר).

(קשר גודל, סימן אר, סעיף ח)

ב. מי ששכח ולא אמר "יעלה ויבא" וכיצא, כגון דעתו וישמע מהשליח צבור כל י"ח ברכות מראש ועד סוף כאדם שמתפלל לעצמו, ולא יפסיק ולא ישח, ופוסע ג' פסיעות לאחוריו (סימן קכ"ד, ועין לעיל סימן י"ד מאות ט"ז עד כ'). גם מי שביתו סמוך לבית הכנסת ועומד בחלון הפתוח ומתפלל עם הצבור, ושכח, יכול לכוון לצאת עם השליח צבור כנ"ל. ועין מ"ש הרב המגיה בשלמי צבור (דף רכ"ב ע"ג). שליח צבור ששכח ולא אמר יעלה ויבא בשחרית, אינו חוזר, שתפלת המוספין לפניו, אבל אם נזכר קדם שהשלים תפלתו, חוזר לרצה, שאין בזה טרח צבור (סימן ככו).

(קשר גודל, סימן אר, סעיף ט-יא)

מוסר

כבר שנינו ושלשנו על ענן העננה והשפלות. ישפיל עצמו כאזוב, ויהיה שגורה בפיו תדיר משנת רבי לויטס (שם פ"ד מ"ד) "מאד מאד הוי שפל רוח".

חדוש על הפרשה

ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו אל מוציאם ממצרים וכו' - בַּלֵּק אָמַר "הֲנֵה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם", כְּלוֹמַר מֵעֲצָמוֹ, וְלָזֶה אָמַר "אֵל מוֹצִיאֵם", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה. וְאֶפְשֶׁר כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ ז' לְדֹאֲחַד מֵהַטְעָמִים שֶׁהָיָה יֵצִיאַת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בְּחֻצֵי זְמַן שֶׁעֲבוּדָם, הֵינּוּ דכ"י הַשְּׂכִינָה עִמָּהֶם, וּבְזֶה נִתְּכַפֵּר לָהֶם חֻצֵי שֶׁעֲבוּדוֹ. וְזֶה כּוֹנֵן בַּלֵּק: "הֲנֵה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם" בְּרַעֲיוֹת נִפְשִׁיהָ נִפְסִיק [בְּרַצוֹן עֲצָמוֹ יֵצֵא], [דֹּאֲפִתִי פֶשׁוּי?] שְׁנֵי שֶׁעֲבוּדִים. וְעַל זֶה הַשִּׁיב בַּלֵּעַם "ה' אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ", וּבְנִדְאֵי דְלֹא יֵצֵאוּ מֵעֲצָמָם דְּאֵם חֻטְאוֹ וְנִתְּקוּ מוֹסְרוֹת וְיֵצֵאוּ מֵעֲצָמָם, לֹא הָיָה ה' עִמָּם, וְדַעַת לְנִבּוֹן נִקְל "וְתִרְוַעַת מֶלֶךְ בּוֹ", וְתִרְגָּם אֲנִקְלוּס שְׂכִינַת מְלָכָהוֹן בִּינְיָהוֹן, וְכִיּוֹן דְּהַשְּׂכִינָה עִמָּם הִיא הַשְּׂלִימָה הַחֲשֻׁבּוֹן, וְלֹא יֵצֵאוּ מֵעֲצָמָם כְּדִקְאֻמְרָתָא, אֶלָּא "אֵל מוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם" וַיִּמָּאת ה' הִיָּתָה זֹאת.

(חומת אֶנְךָ)

יום ד'

הלכות

א. אִם טָעָה וְלֹא הִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּעֶרְבַר רֹאשׁ חֲדָשׁ, מִתְפַּלֵּל שֶׁל רֹאשׁ חֲדָשׁ [דְּהֵינּוּ עִם "יַעֲלֶה וְיָבוֹא"] בְּרֹאשׁוֹנָה וְלֹא בְּשֵׁנִיָּה. וְאִם לֹא הִזְכִּיר יַעֲלֶה וְיָבוֹא בְּרֹאשׁוֹנָה וְהִזְכִּיר בְּשֵׁנִיָּה, צָרִיךְ לְחַזֵּר וְלְהִתְפַּלֵּל פַּעַם ג' לְתִשְׁלוּמִין. אֲבָל אִם לֹא הִזְכִּיר בְּשֵׁנִיָּה, אֵינּוּ צָרִיךְ לְחַזֵּר (סימון ק"ח וְאַחֲרוֹנִים, וְעַמ"ש הַרְבַּ הַמְּגִיחַ הַנֶּדֶד דָּף קע"ג ע"א, וְדוּק).

(קְשֶׁר גוּדֵל, סימון כב, סעיף כג)

ב. אִם הָיָה רֹאשׁ חֲדָשׁ שְׁנֵי יָמִים וְלֹא הִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּיוֹם רֹאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ חֲדָשׁ, כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּלֵיל ב' שֶׁל רֹאשׁ חֲדָשׁ שְׁנֵי תַּפְלוֹת אַחַת לְחוֹבָה וְאַחַת לְתִשְׁלוּמִין, אִם לֹא הִזְכִּיר בְּרֹאשׁוֹנָה וְהִזְכִּיר בְּב', אֵין צָרִיךְ לְחַזֵּר (פְּרִי חֲדָשׁ).

(קְשֶׁר גוּדֵל, סימון כב, סעיף כד)

מוסד

יִסְתַּכַּל הַמְּסַתְּפֵל אֵיךְ בְּעִבּוּר הַבּוֹשָׁה, יִתְבַּטַּל הָאָדָם מִכַּפָּה מְצוּוֹת, כְּגוֹן אִם הוּא בְּדֶרֶךְ מִתְבַּטַּל מִמְצוֹת צִיצִית וְתַפְלִין מִפְּנֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יִלְעִיגוּ עָלָיו. גַּם מִתְבַּיֵּשׁ לְעֵשׂוֹת אֵיזָה דְּבָרִים שֶׁל יִרְאת שָׁמַיִם שֶׁלֹּא יִלְעִיגוּ עָלָיו הַלְצִים. וְאִם רוֹאֶה אֵיזָה אָדָם מֵהַגְּדוּלִים בְּעָלֵי עֵשֶׂר עוֹבֵר עֲבֵרָה אוֹ מְבַזֵּה דְּבָרֵי חֻכְמִים ח"ו, מִתְבַּיֵּשׁ לְמַחֹת בְּיָדוֹ. וְיֵשׁ סוּג אַחַר שֶׁיִּצְרוּ הַטְעָהוּ וְעֵבֵר עֲבֵרוֹת וְהִכִּיר בְּחֻטְאָתָיו יָפָה יָפָה, וּמִתְבַּיֵּשׁ לְשׁוֹב, שֶׁיִּלְעִיגוּ עָלָיו וְיִאֲמְרוּ לוֹ חֲבָרִיו, אֲתָמוֹל מְסַבֵּין הֵינּוּ כְּמוֹנוּ כְּמוֹךְ עוֹשִׂים כָּל תּוֹעֵבוֹת ה', וְאֵיזָה רוּחַ עֲבָרָה עָלֶיךָ, אֵין זֶה אֶלָּא יוֹהָרָא לְגַבֵּי דַעַת הַבְּרִיּוֹת, וְכִיּוֹצֵא. וּמִשׁוּם הַבּוֹשָׁה עוֹדְנוּ בַעֲפֶר"ת הַחֲמֹר הַעֲכוּר, וּמִרְעָה אֶל רְעָה יֵצֵא. וּכְבָר הַתִּיר הַגְּדוּל רַבְּנֵי מַהֲר"ם אֶלְשֵׁךְ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה פִּרְשׁ בְּזֶה מֵאֲמַר הַנְּבִיא יְרֻמְיָה (סימון ג' פְּסוּק כ"ד) "וְהַבְּשֵׁת אֶכְלָה אֶת יְגִיעַ אֲבוֹתֵינוּ" וכו'. ע"ש דְּבָרִים הַנִּצְאָרִים מִפֶּה קְדוֹשׁ מְתוּקִים

מדבש. והתימה על בישון זה, איך לא יבוש מהבורא יתברך שמו לעד אשר מלא כל הארץ כבודו, והוא רואה מעשיו הרעים, ואיך לא יבוש מהפרוז שמכריזין עליו כשיוצא לשוק, הא נזיפא דמאריה, שבקא דמאריה, כמ"ש בזוה"ק (ח"ג כג ע"ב), וכל העופות ואשר הם באויר כלם שומעים הכרוז ומקללין אותו ובדלין הימנו.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף שכט)

חדוש על הפרשה

מה טובו אהליך יעקב - ירמז על נשי ת"ח שמשתדלות שבעליהן ילמדו בתורה, ונטרן לגברייהו עד דאתו מבי רב, וגם בהיותם אצלם, טורחות שיהיה להם ישוב ללמוד. וזה "מה טובו אהליך" - נשיך "יעקב", כי הם סבה שאתה "במשכנותיך" בתי מדרשות.

(חומת אנה)

יום ה

הלכות

א. לא יברך ברפת הלבנה עד שיעברו ז' ימים שלמים מעת המולד. יזהר שתהא מאירה יפה, ואם יש אפלו ענן דק עליה, לא יברך.

(מורה באצבע, סימן ו, סעיף קפב-קפד)

ב. נכון לצאת לקראת הלבנה לברך. ואם יש לו מחוש, יכול לברך מן החלון. ואם מצטער מהרוח שהוא קצת חולה וירא שלא יזיקנו ושמא יעבר הזמן, יכול לברך פשוטה אותה מן החלון דרך זכוכית הנקרא גלאס, ובלבד שיראנה מאירה ובהירה.

(מורה באצבע, סימן ו, סעיף קפה)

מוסד

יאזר חיל לברך ברפת הלבנה בכונה, שהוא מקבל פני שכינה, וגילו ברעדה.

(מורה באצבע, סימן ו, סעיף קפג)

חדוש על הפרשה

מה טובו אהליך יעקב - ירמז דהעוסק בתורה הוי כמקריב קרבנות כמו שאמרו ז"ל, וזה שניאמר "מה טובו אהליך יעקב" רמז לבתי מדרשות שעוסקים בתורה, על דרך יושב אהלים, כי נחשב "משכנותיך ישראל" שמקריב קרבנות במשכן.

(חומת אנה)

יום ו

הלכות

א. לא יסתפל בלבנה אלא קדם שיברך, דכתב הרמ"ה דאסור להסתפל בה על דרך האמת.

(מורה באצבע, סימן ו, סעיף קפו)

ב. אחר ברכת הלבנה לא יאמר עלינו לשבח על פן נקנה לה עד במלכות שדי, כמו שנתפשט בבלי דעת באיזה עירות, אלא אחר תנא דבי רבי ישמעאל יאמר "שלוש עליכם", והמשפיל יבין, ודי בהערה זו בקצ"ר אמיץ. וזה פלל גדול שלא ינהג שום דבר עד שיידע שרש המנהג מרבנותינו זכרונם לברכה או מפתבי האר"י ז"ל האמיתים, או שיידע טעם פעקר למנהג.

(מורה באצבע, סימן ו, סעיף קצ)

מוסד

ברכת הלבנה יאמר תבה בתבה בנחת רוח ושפה ברורה, כי הרי הוא אומר שהוא מקבל פני שכינה, ואין ישלח דברו בחפזון ועראי כבלע את הקדש, ותבות הברכה תבלעמו אר"ש.

(מורה באצבע, סימן ו, סעיף קפז)

חדוש על הפרשה

והמה בוכים פתח אהל מועד - כתב בתרגום יונתן "ואינון בכין וקרין שמע". וצריך ביאור. ואפשר במה שראיתי בחבור פתיבת יד לתלמידי רבנו יהודה הקסיד זצ"ל מאשר קבלו מרבים הנזכר, כי "עון" במלוי (פזה: עין נו נון), גימטריא רמ"ח, הנזכר, וקריאת שמע רמ"ח תבות מבטל יצר הרע. עד כאן לשונו. והנה עתה כי ישראל חטאו בשטים ובפרהסיא, זמרי עשה מה שעשה, והיה עון מלא ושלטה סטרא אחרא בישראל, לזה קרו קריאת שמע שהוא מבטל יצר הרע, והוא כל קבל [לעמת] עון מלא שמספרו רמ"ח.

(פני דוד)

פרשת פינחס

יום א

הלכות

א. טוב לומר סדר תקון רחל בכל יום חול מבין המצרים אחר חצות, וכה נהגו בארץ ישראל תפנה ותכונן במהרה בימינו, על פי כתבי רבנו האר"י זצ"ל, והוא מנהג ותיקין.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רל).

ב. כשיתן צדקה בימים אלו, יוסיף בכונתה לעלוי שכינת עוזנו, כי בפשיענו שלחה אמנו זה רבות בשנים, אוי לנו, אהה עלינו, ויתעורר מאד לשוב בתשובה, ויזכר כי מאנה הנחם, זאת אומרת אין אשכול לאכול בכורה אותה נפשי.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רלא).

מוסר

בין המצרים יזהר מאד במעוט שחוק, במעוט תענוג. ויאמר תקון חצות בבכיה, לא נצרכה אלא להעדפה על מה שנהג, כי כל העולמות מצטערים בחרבון הבית, והכל תלוי בתשובה, ובעוה"ר כל דור שלא נבנה בימיו כאלו נחרב בימיו (ירושלמי יומא פ"א ה"א), ונוסף צער בדור האחרון, ואם יתבונן בזה יקרע סגר לבבו. עוד יוסיף יגון ונאנחה, ובמרידות יאנח עקירה ונאנחה שוברת בט' ימים ועוד בה עשירה, ולא יאכל בשר ולא ישתה יין בחול, וימעט בהנאה כל מאי דאפשר.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רכט, רלב).

חדוש על הפרשה

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם - אפשר לרמז כי "זמרי" גימטריא "אהרן" עם הפולל, והוא שזכה להרג זמרי יזכה לכהונת אהרן, "והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלוהיו" והרג זמרי, יזכה וירצה לכהונת אהרן, ויהיה לו נז"ר על אשר הרג "זמרי" גימטריא נז"ר, והוא טמא נז"רו, ופנחס יטל את הנז"ר ואת העדות, וכפר על בני ישראל כאהרן קדוש ה', וכיוסף הצדיק שפפר חלק העבדות שהיו חייבים ישראל.

(כפר לאדון, פרק השלום)

יום ב

הלכות

א. אין תשלומין אלא לתפלה הסמוכה בלבד, שאם טעה או נאנס ולא התפלל שחרית, מתפלל מנחה שבתים, הראשונה מנחה והשנייה לתשלומין. וכן ממנחה לערבית, ומערבית לשחרית. (סימן ק"ח).

(קשר גודל, סימן כב, סעיף א).

ב. אם לא התפלל לא שחרית ולא מנחה, מתפלל ערבית ב' לתשלומי מנחה, אבל שחרית אין לה תשלומין, וכן בשאר תפלות. (שם).

(קשר גודל, סימן כב, סעיף ב).

מוסד

בְּרִכּוֹת לְבַטָּלָה וּבְלִי כְּוָנָה, וְתַפְלָה חֲטוּפָה וְקִטּוּפָה בְּבַלְיַעַת חֲצָיִן שֶׁל אוֹתִיּוֹת וְכַמָּה תַּבּוּת, וְהִסָּח הַדַּעַת בְּתַפְלִין, בַּעוּה"ר מְצוּיִים, אִם לֹא כֵּן מְקַצְּתוּ. חֲלוּל שֶׁבַת בַּעוּה"ר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה עַל יְדֵי גוֹי, וְדַבּוּר שֶׁל חוּל, וּמִשָּׂא וּמִתָּן, וְהוֹצָאת אֵיזָה דְּבָרִים קָלִים מִהַעִיר לַשָּׂדֶה, הַרְבֵּה כְּשֶׁלוּ וְנִפְלוּ. הֵן כֹּל אֵלֶּה וְיוֹתֵר מֵהֵמָּה בַּעוּה"ר כְּמַעַט הָעוֹשֶׂה אוֹתָם סוֹבֵר שְׂאִינָם חֲטָא, וְכֹל זֶה לְרַב הַרְגָּלָם. וְהָאִישׁ הַזֶּה יִתְחַפֵּס לְהַנְצִיל מֵהֶם מַעַט מַעַט, וְיִסְתִּיר עֲנִיָּו, וְיִשְׁפֹּךְ נַפְשׁוֹ לַה' שְׂיֻצִילָהוּ, וְהָבֵא לִיטְהַר מִסִּיעִין אוֹתוֹ (יוֹמָא ל"ח ע"ב).

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף שכג-שכה).

חדוש על הפרשה

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הַמְּדִינִית - פְּרוּשׁ כְּשֶׁהָיָה יָחַד עִם הַמְּדִינִית, דָּאִם פְּרִשׁ זְמַרִי, אֵינִי יָכוֹל לְהוֹרְגוֹ פְּנִיחָס, דְּקִנְאִין פּוֹגְעִין, הֵינִי כְּשֶׁהֵם בְּיַחַד, אֲבָל אִם פְּרִשׁ וְהַרְגוּהוּ, נִהְרָגִין עֲלָיו, כְּמוֹ שְׂאִמְרוּ בְּש"ס. וְלִכְפֹּךְ דְּקִדּוּק הַפְּתוּב לומר "אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הַמְּדִינִית". וְכֹל קָבַל דְּנָא [לְעוֹמֵת זֹאת] כְּתִיב "וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמִּכָּה הַמְּדִינִית" דִּישׁ לְהוֹרְגָהּ אֶפְלוּ כְּשֶׁהָיָה לְבַדָּהּ, כְּמוֹ שְׂפִתָּב הַרְמַב"ם שְׂבָאת תַּקְלָה עַל יָדָהּ. וְכֵן רָאִיתִי שְׂפִתָּבוּ הַמְּפָרְשִׁים ז"ל. וְהוּא דְּקִדּוּק אֲמַתִּי.

(נחל קדומים)

יום ג

הלכות

א. מִי שְׂשָׁכַח לְהַתְּפִיל שְׁחֲרִית וּמוֹסָף וְנִזְכָּר בְּמִנְחָה, יִתְּפִיל מִנְחָה וְאַחֲרֶיהָ מוֹסָף, וְאַחֲרֵי כֵּן תְּפִילַת שְׁחֲרִית, וְאִם הִתְּפִיל תְּפִילַת מוֹסָף קִדְּם מִנְחָה, יִצָּא.

(קְשִׁיר גוּדֵל, סִימָן כב, סֵעִיף ג).

ב. הָא דְּמִשְׁלִים הִתְּפִילָה שְׁהַפְּסִיד, דְּיִקְא בְּזִמְן תְּפִילָה, אֲבָל שְׁלֵא בְּזִמְן תְּפִילָה, לֹא. (סִימָן ק"ח). הָא דְּמִשְׁלִים, הֵינִי בַּעֲדוֹ עוֹסֵק בְּתַפְלָה הַעֲקָרִית, אַחֲרַי שְׂשִׁיָה כְּדֵי הַלּוּף ד' אַמּוֹת, צָרִיף לְהַתְּפִיל תְּפִילַת הַתְּשֻׁלוּמִין. אֲבָל אִם הַפְּסִיק וְהִלֵּךְ לַעֲסָקוֹ, שׁוּב אֵינִי מִתְּפִיל תְּפִילַת הַתְּשֻׁלוּמִין, וְיִישׁ חוֹלְקִין, הַלְּכָהּ יִתְּפִיל בְּתוֹרַת נְדָבָה.

(קְשִׁיר גוּדֵל, סִימָן כב, סֵעִיף ד-ה).

מוסד

יֵאָהֵב צְדָקוֹת לְהִיּוֹת עוֹשֶׂה וּמַעֲשֶׂה, יִתֵּן וְיִתְּנוּ אַחֲרֵים, וְכִתִּיב (תְּהִלִּים יא, ז) "צְדִיק ה' צְדָקוֹת אָהֵב", וּפִיִּים הָעֲנִי.

(צְפָרֶן שְׁמִיר, סִימָן ט, סֵעִיף קלט).

חדוש על הפרשה

ושם האשה המכה המדינית כזבי בת צור - לפי מה שכתב מהר"י סרוק ז"ל דהיתה בת יפתח ומטרוניתא דתבעה לרב כהנא ואשת טורנסרופוס, אפטר לרמז דראשי תבות "כזבי בת צור" הוא: כזבי זו בת יפתח בגלגול תבעה צדיק ואשת רופוס. ודוק.

(נחל קדומים)

יום ד

הלכות

א. מוסף, ליתיה [אינו] בתשלומין, שהיא אינו משלים, ואין אחרים משלמין לו, ונעילה הכי נמי אינם מפסיקין בתשלומין לא משחרית למנחה ולא ממנחה לערבית.

(קשר גודל, סימן כב, סעיף ו).

ב. הזיד ולא התפלל, אין לה תשלומין אפלו בתפלה הסמוכה, ואם רצה יתפלל נדבה ואין צריך חדוש.

(קשר גודל, סימן כב, סעיף ז).

מוסד

מצוה שאין לה תובעין, רדוף אחריה בלב שלם, וטוב לה.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קסג).

חדוש על הפרשה

ושם בת אשר שרח - הרמ"ע ז"ל במאמר מאה קשיטה פתיבת יד (סימן צ"ח), כתב משם יונתן בן עוזיאל, שנקנסה בחיים בגן עדן עם ששים רבוא מלאכי השרת דעליהו אתמר "היושבת בגנים חברים מקשיבים", ומשום דליכא מידי דלא רמיזא באורייתא יהיה שמה נוטריקון ס' רבוא חברים לישנא דקרא. ועוד האריך הרב פרמזים נראים זלה"ה זכותו יגן בעדנו.

(דבש לפי ערך שרח)

יום ה

הלכות

א. מתעסק בצרכי צבור שפטור להתפלל, ומתוך העסק עבר זמן תפלה, אין צריך להשלים בזמן תפלה שלאחריה.

(קָשֶׁר גּוּדָל, סִימָן כב, סְעִיף ח).

ב. מי שֶׁלֹא הִתְפַּלֵּל מוֹסָף וְלֹא נִזְכָּר, וְיֵהִי עָרֵב וְלֹא הִתְפַּלֵּל מִנְחָה וְאֵין שָׁהוּת לְהִתְפַּלֵּל שְׁתִּיָּהוּ, יִתְפַּלֵּל מוֹסָף, דְּמִנְחָה יֵשׁ לָהּ תַּשְׁלוּמִין. (מְגִן אֲבָרָהֶם סִימָן רפ"ו וְדַבָּר מִשֵּׁה סִימָן כ"א).

(קָשֶׁר גּוּדָל, סִימָן כב, סְעִיף ט).

מוֹסָד

"מֵאֲהָבָה" רֵאשִׁי תְבוּת מִחֲנִיפִין אֶת הַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִתָּר לְהַחֲנִיף גַּם אֲשֶׁתּוֹ מִשׁוּם שְׁלוֹם הַבַּיִת, רַבּוֹ שֶׁיִּלְמְדֵנוּ תוֹרָה, תִּלְמִידוֹ שֶׁיִּלְמַד מִמֶּנּוּ.

(צִפְרֶן שְׁמִיר, סִימָן יא, סְעִיף קסו).

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

אֵשׁ זָרָה לְפָנֵי ה' - שְׁמַעְתִּי כִּי בְּתִבַּת "אֵשׁ זָרָה" רְמוּזִים חֲטָאוֹת שְׁאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה שְׁחָטְאוּ, כְּמִבּוֹאֵר בְּש"ס וּמְדַרְשִׁים, כִּי אֵשׁ זָרָה רֵאשִׁי תְבוּת אֵשׁ (זָרָה), שְׁתוּיִים (יין), זָרַע (שֶׁלֹא נִשְׂאוֹ אִשָּׁה לְהוֹלִיד בְּנִים), רְחוּצִים (שֶׁנִּכְנְסוּ בְּלִי קְדוּשׁ יָדַים וְרַגְלִים), הוֹרָאָה (שֶׁהוֹרֵי הַלְכָה בְּפָנֵי מִשֵּׁה רַבָּם).

(נַחַל קְדוּמִים)

יּוֹם ו

הַלְכוֹת

א. אֵין תַּשְׁלוּמִין לְקַרְיַאת שְׁמַע וּבִרְכוּתֶיהָ כָּלֵל, לֹא לְבִרְכוֹת וְלֹא לְקַרְיַאת שְׁמַע. (מַחֲזִיק בְּרִכָּה סִימָן נ"ח).

(קָשֶׁר גּוּדָל, סִימָן כב, סְעִיף יו"ד).

ב. כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל לְתַשְׁלוּמִין, צָרִיךְ שֶׁתְּהִיָּה שְׁנֵיָה לְתַשְׁלוּמִין, וְאִם הִפֵּךְ לֹא יֵצֵא יָדָי תִּפְלַת הַתַּשְׁלוּמִין, וְצָרִיךְ לְחַזֵּר וְלִהְיוֹת לְתַשְׁלוּמִין, וְהֵינּוּ שְׁגָלָה דְעֵתוֹ דְּהִרְאֵשׁוּנָה אֲמָרָה לְתַשְׁלוּמִין. (סִימָן ק"ח וְאֲחֵרוֹנִים וְדָלָא כְּחוֹלְקִים).

(קָשֶׁר גּוּדָל, סִימָן כב, סְעִיף יא).

מוֹסָד

חָיֵב לְחַבְרוֹ מִנָּה וְאֵין לוֹ, טוֹב שֶׁיִּפְסְנוּ שְׁיִמְתִּין לוֹ, וְלֹא יִדְחֲנוּ לָהּ וְשׁוֹב וְכִיּוֹצֵא, כִּי הָאֲמַת יְסוּד בְּנֵינוּ, וְכָזָב"י בֵּת נִשְׂיָא מְדִין.

(צִפְרֶן שְׁמִיר, סִימָן יא, סְעִיף קסז).

חדוש על הפרשה

אשר יצא לפניהם וכו' ואשר יוציאם וכו' - אפֿשֿר לומר כי ידוע דגדול הדור, עליו מטל להנהיג בני הדור או בני העיר אשר תחת ממֿשלתו, ולהדריךכם בדרך הטוב לשמור גופם ממלחמות ומספנות, ולשמור נפשם מרדת שחת, ולהגיעם אל מחוז חפץ הליכתם לעולם הבא, כי זהו תכלית האיש הישראלי לאור באור החיים. וזה שאמר "אשר יצא לפניהם" וכו' להציל גופן מהקמים עליהם. וגם "אשר יוציאם" יחלצם מדינה של גהנם, "ואשר יביאם" לעולם הבא ברב חריצותו, וזהו הפפל.

(פני דוד)

פרשת מטות

יום א

הלכות

א. טעה ולא התפלל ערבית, יתפלל שחרית שתים, לאחר שיתפלל יוצר וי"ח ברכות יתחיל אשרי, ואחר כך יתפלל תפלת י"ח בשביל תפלת ערבית. וכשמתפלל מנחה שתים, המנהג לומר אחר מנחה אשרי, ויאמר י"ח בעד שחרית. ואם מתפלל ערבית שתים, אחר שהתפלל הראשונה לערבית, לא יאמר אשרי בלילה, אלא ישא פדי הלוי ד' אמות ויאמר י"ח בעד מנחה.

(קשור גודל, סימן כב, סעיף יב).

ב. אין אומרים תחנונים עד אחר תפלה שניה (הלבוש והרב מגן אברהם וכן עקר).

(קשור גודל, סימן כב, סעיף יג).

מוסר

אם יכעיסנו חברו, ישתק, ואם ידבר לו, יהיה בקול רצוי ונמוך, ויועיל שלא ישלט גם בו פעם. וזה תועלת בעת המחלוקת שלא יפרה וירבה ויהיה עקר שאינו מוליד, ואמר כל העם ברוך שעקר"ו, המקום יהיה בעזרו, והיה אדירו.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קעג).

חדוש על הפרשה

ראשי המטות - סמך לפרשת רגלים, לומר שהרגלים נקבעים על פי ראשי המטות. אי נמי סמך פרשת נדרים לרגלים, רמז שלא יאחר נדרו יותר משלש רגלים. מפרשים.

(חומת אנה)

יום ב

הלכות

א. שליח צבור ששכח ערבית, לא יתפלל למחר אלא שתי תפלות, הא' בלחש לחובת שחרית, והשנייה בקול רם לתשלומין וגם להוציא מי שאינו בקי. (הרדב"ז סימן שס"א והפ"ח והרב יעב"ץ בסדורו דף קמ"ט ע"ב וכן עקר, ודלא פהרב המגיה בשלמי צבור דף קע"א שפקפק בזה, ועמ"ש ברפי יוסף ומחזיק ברכה סימן רי"ג).

(קטור גודל, סימן כב, סעיף יד).

ב. היכא דלא התפלל ערבית והתפלל שחרית, וניהיב דעתיה בתורת הש"ץ לתשלומין, יצא ידי חובתו.

(קטור גודל, סימן כב, סעיף טו).

מוסד

אסור לשמוח בתקלת חבירו או במעוט ידיעתו בתורה או בעבודת השם יתברך.

(צפנן שמיר, סימן יא, סעיף קעד).

חדוש על הפרשה

איש כי ידר נדר ליהוה או השבע שבעה לאסור וגו' - זה שאמר הפתוב "אשר לא נשא לשוא", "נשא ראשי תבות נדר שבועה איסור". רבנו אפרים ז"ל. ובמדרש: "איש כי ידר נדר לה", הדא הוא דכתיב "כי לא ידע האדם את עתו". עד כאן שמעתי דגיש מדרש זה. ואם פנים הדברים פשוט במה שאמרו אל יאמר אדם "לה קרבן", ופרש הרב של"ה דחיישינן שמא ימות (אחרי שיזכיר שם ה', לפני שיזכיר קרבן), וזה שאמר דכתיב "איש כי ידר נדר לה", והנה ליה למימר "איש כי ידר לה נדר", אמנם צריך שיאמר "נדר לה" והטעם שמא ימות ונמצא מזכיר שם שמים לבטלה, וזה שאמר הדא הוא דכתיב "כי לא ידע האדם את עתו" דייקא, כי בכל עת מעתד למות, ולזה צריך שיאמר "נדר לה".

(נחל קדומים)

יום ג

הלכות

א. טעה ולא התפלל מנחה בשבת, מתפלל במוצאי שבת ערבית שתים של חול, מבדיל בראשונה שזמנה עתה, ואינו מבדיל בשניה שהיא תשלומין של שבת. ואם לא הבדיל בראשונה והבדיל בשניה, שניה עלתה לו, ראשונה לא עלתה לו, דכיון דלא הבדיל בראשונה מוכח שפיון בה לתשלומין ולא יצא. ואם נתכוון להתפלל ראשונה לערבית ושניה לתשלומין, אלא שטעה ולא הבדיל בראשונה, יצא. וכל שאמר לנו דפך היה דעתו סגי. (פן עקר, וזה פוגת הפרי חדש, ועין מ"ש הרב המגיה דף הנז', ודוק).

(קטור גודל, סימן כב, סעיף טז).

ב. אם הַבְּדִיל בְּשִׁתִּיָּהוּ, או לא הַבְּדִיל בְּשׁוּם אֶחָד, יֵצֵא. וְאִם כִּיּוֹן בְּרֵאשׁוֹנָה לְעִרְבִית וְשָׂכַח לְהַבְּדִיל, לֹא יִבְדִּיל בְּשִׁנְיָה שֶׁהִיא לְתַשְׁלוּמִין. אִם לֹא הַבְּדִיל בְּשִׁתִּיָּהוּ וְטָעַם קֶדֶם שֶׁהַבְּדִיל, דְּקִי"ל דְּצָרִיף לְחִזּוֹר וְלְהַתְּפַלֵּל, יֵצֵא י"ח מִתְּפִלַּת הַתַּשְׁלוּמִין, דְּכָדִין הַתְּפִלָּל עִרְבִית דִּישׁ כּוֹס לְפָנָיו, וְכָבֵר יֵצֵא גַם מִתַּשְׁלוּמִין, אֲלֵא דְאַחַר כָּן טָעַם וְנִתְחַיֵּב בְּתַפְלָה. (בְּרַפֵּי יוֹסֵף שָׁם).

(קָשְׁוֹר גּוֹדֵל, סִימָן כב, סְעִיף טוֹב-חי).

מוסד

הַפּוֹגֵם פִּיּו בְּדָבָר נִבְּלָה, פּוֹגֵם בְּנַפְשׁוֹ, וְאַפְלוּ נִחְתָּם לוֹ גִּזְרֵי דִין שֶׁל ע' שָׁנָה לְטוֹבָה, נִהַפֵּךְ לְרָעָה, וּמִטְמָאִין אוֹתוֹ בְּקָרִי אוֹ לְבַטְלָה, וְנִדּוֹן בְּמִיתָה עוֹלָמִית, וְאִין תְּפִלָּתוֹ נִשְׁמַעַת מ' יוֹם, וּבְהִיכָל נִגְהַ ו' מְלֹאכִים עִם רמ"ה פְּתוֹת מְנַדִּין אוֹתוֹ לְמוֹצֵיא לְבַטְלָה.

(צְפָרֹן שְׁמִיר, סִימָן יא, סְעִיף קעח).

חדוש על הפרשה

נִקְם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדִינִים אַחַר תְּאַסֵּף אֶל עַמֶּיךָ - אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה שֶׁתְּלָה אֲסִיפְתּוֹ בְּזָה. וְיֵשׁ לְהַבִּין מַה צָרָךְ לוֹמַר לוֹ, דִּיָּה לְצָרָה בְּשַׁעֲתָהּ? וְאַפְשָׁר דְּהִיָּה זֶה לְהוֹדִיעוֹ דִּישְׂרָאֵל הֵם מְצַטְעָרִים בְּאֲסִיפְתּוֹ וּמְפִיִּדִים כִּי הוּא עֲמוּד הַיְמִינִי לְהוֹשִׁיעֵם, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר הַפְּתוּב "וַיִּמְסְרוּ", וְאַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה "עַל כְּרַחֲמֵי" וְכו'. וְעוֹד לְהַגְדִּיל שְׂכָרוֹ, דְּאָף עַל גַּב דִּידְעָה דְּתַלְמֵי בְּזָה אֲסִיפְתּוֹ, נִזְדַּרְזַּת תַּכְּף לְקַיִם מְצוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ רַבִּי תַנְחוּמָא עַל הַסֵּדֶר.

(חֻמַּת אֲנָךְ)

יום ד

הלכות

א. הַתְּפִלָּל י"ח בְּמִנְחַת שַׁבָּת וְלֹא הַזְכִּיר שַׁבָּת, יִתְפַּלֵּל עִרְבִית שְׁתִּים וּבְשִׁנְיָה לֹא יִבְדִּיל, וְיִתְפַּלֵּל אוֹתָהּ בְּתוֹרַת נְדָבָה. (אַחֲרוֹנִים). וְכֵן בְּמִנְחָה שֶׁל רֵאשׁ חֹדֶשׁ, אִם לֹא אָמַר יַעֲלֶה וַיִּבֵּא, יִתְפַּלֵּל עִרְבִית שְׁתִּים וְהַשְּׁנִיָּה נְדָבָה. וְכֵן אִם טָעָה בְּמִנְחַת יוֹם טוֹב וְהַתְּפַלֵּל י"ח. וְאִם בְּלֵילָה רֵאשׁ חֹדֶשׁ אוֹ יוֹם טוֹב שְׁנִי, יִתְפַּלֵּל לְחוּבָה. (אַחֲרוֹנִים, וְעַיִן בְּמַחְזִיק בְּרַכָּה וְדוּק).

(קָשְׁוֹר גּוֹדֵל, סִימָן כב, סְעִיף יט-כ).

ב. שָׂכַח לְהַזְכִּיר רֵאשׁ חֹדֶשׁ בְּמִנְחָה, וְהִיָּה רֵאשׁ חֹדֶשׁ עָרַב שַׁבָּת וְלֹא נִזְכַּר עַד חֲשִׁיכָה, לֹא יִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת הַתַּשְׁלוּמִין, דְּצָרִיף שֶׁתְּהִיָּה בְּתוֹרַת נְדָבָה, וְאִין נְדָבָה בְּשַׁבָּת. וְכֵן לְכָל כִּיּוֹצֵא בְּזָה.

(קָשְׁוֹר גּוֹדֵל, סִימָן כב, סְעִיף כא).

מוסד

לא יקלל אשתו, שהיא מקלל את עצמו, כי היא פלגא דגופא. וכן לא יקלל שום אדם, כי הוא חלק אלוה
בביתו, ונמצא מגדף כלפי מעלה ח"ו.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קפג).

חדוש על הפרשה

ולא נפקד ממנו איש - אמרו ז"ל במסכת פלה (פרק שני): אמר להם משה לישאל שמה חזרתם
לקלוקלכם, אמרו לו "לא נפקד ממנו איש". עד כאן. פרוש לא נחסר ממנו בחינת "איש", שלא יש לנו
חטא, כי החוטא נקרא בהמה, ואנן בדידן פלנו אנשים אישי ישאל.

(פסא רחמים, פלה)

יום ה

הלכות

א. אם נאנס ולא התפלל מנחה בערב שבת, מתפלל שתיים של שבת, הראשונה לערבית, והב' לתשלומין.
ואם התפלל הב' של חול, איפא פלגתא. ולא יתפלל נדבה מטעם האמור. (אחרונים, והרב המגיה בשלמי צבור
דף עק"ב).

(קשור גודל, סימן כב, סעיף כב).

ב. המתפלל שחרית של שבת שתיים והתפלל ראשונה "אתה קדשת" וב' "ישמח משה", אין צריך לחזור.
(הרב המגיה הנז' דף קע"ד). והיגו דוקא כשנזרק בפיו, אבל אם דעתו היה לומר "אתה קדשת" לתשלומין,
חוזר ומתפלל.

(קשור גודל, סימן כב, סעיף כה-כו).

מוסד

זהר שלא יזרק שום דבר בתמתו, כי הוא תקרבת לעבודה זרה (שבת ק"ה ע"ב), וסטר אחרת דא
קרבתא דאקריב להו פלגיא (זהר ח"ב רס"ג ע"ב).

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קפז).

חדוש על הפרשה

ומקנה רב היה לבני ראובן וגו' - פרוש "רב" שהיו משנים לשבח מפל הצאן, כמו שפנתב רבנו אפרים
בפסוק "לצאנכם" אין לו דמיון, כי צאנו של גד וראובן היו משבחים ומשנים משאר הצאן. עד כאן דבריו.
ואפשר שזה רמז ומקנה "רב", שהיה גדול באיכות גם כן.

יום ו

הלכות

א. מי שלא התפלל ערבית ראש חודש והתפלל שחרית שתים, ולא אמר יעלה ויבא בשנייה, אינו חוזר. (כנה"ג בשם מהרי"ט ודעמיה ופרי חדש). אם שכח ערבית במוצאי שבת, מתפלל שחרית שתים ואינו מזכיר "אתה חוננתנו" בשנייה. (הרדב"ז סימן שס"ה). אם אמר "אתה חוננתנו" בראשונה ולא בשנייה, חוזר ומתפלל. (עמ"ש הרב המגיה הנז' שם ע"ג).

(קטור גודל, סימן כב, סעיף כז-כט).

ב. מי שהתפלל ראשונה לשם מנחה והשנייה לתשלומין, וטעה בשל מנחה שלא שאל מטר, חוזר של מנחה ואין צריך לחזר בשביל התשלומין (פרי חדש). מי שלא התפלל מנחה ביום שלפני יום שאלת המטר, ומתפלל ערבית שתים, ישאל מטר בשתייהם, ואם לא שאל מטר בתשלומין, בדיעבד יצא. (ברכי יוסף סימן ק"ח).

(קטור גודל, סימן כב, סעיף ל-לא).

מוסד

לא יקלל האדם את עצמו, כי יש מלאכי חבלה הנקראים אוררי יום שעונים אמן, ומעלין אותה אל הנחש למעלה וכו', כמ"ש בזה"ק (ח"ב רסו).

(צפנן שמיר, סימן יא, סעיף קפח).

חדוש על הפרשה

ויקרא לה נבח בשמו - הרב זרע ברך רמז במדבר לשון הרע דשתים רעות עשה, ובספר ילקוט ראובני רמז "לה נבח", "לה" ראשי תבות לשון הרע, "נבח" שמדבר לשון הרע יבוא בכלב נובח. ואני הדל בנחל קדומים רמזתי בהקדמת הרב זרע ברך. עין שם. ואפשר לרמז דראשי תבות "לה נבח בשמו" הוא "נבל", דהמדבר לשון הרע הוא נבל. ואם נשמר מהלשון, הוא נקרא "חסיד" שהוא גימטריא "נבל", דשומר הברית נקרא "צדיק".

(חומת אנה)

פְּרִשְׁת מַסְעֵי

י'וֹם א'

הַלְכוּת

א. "לְעוֹלָם יִמְכֹּר אָדָם כֹּל מָה שֵׁיֵשׁ לוֹ וַיֵּשֶׂא בֵּת תַּלְמִיד חֲכָם". נִרְאָה דְאֶפִּילוּ בְּזַמַּן הַזֶּה אֵף עַל גַּב בְּכַמָּה עֲנִינִים אֵין דִּין תַּלְמִיד חֲכָם בְּזַמַּן הַזֶּה, מִכָּל מְקוֹם לְעִנְיָן זֶה לִישָׂא בֵּת תַּלְמִיד חֲכָם נִרְאָה דְשִׁפִּיר נְהַג, וְלֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלָא הַמַּעֲשֵׂה, שֶׁהַתַּלְמִיד חֲכָם יְהִי רְשׁוּם בִּירְאָת חֲטָא כְּחֲכָמֵי דוֹרוֹ הַחֲשׁוּבִים, וְהַכֹּל לְשֵׁם שְׂמִיָּם.

(בְּרַכֵּי יוֹסֵף אה"ע סִימָן ב' אוֹת ב')

ב. אִם נִרְאָה לוֹ בְּאַמַּת דְּיוֹתֵר יֵשׁוּב יְהִי לוֹ בְּקַחְתּוֹ בֵּת יָרָא שְׂמִיָּם פְּשוּט, מֵאַשְׁרֵי יִקַּח בֵּת גְּדוֹל הַדוֹר לְאַיְזָה סְבָה, יִבְחַן הָאִשָּׁה הַהוֹגְגַת אֲשֶׁר לְבוֹ נוֹטָה שִׁיְהִיָּה לוֹ יֵשׁוּב וְיְהִיָּה לְבוֹ פְּנוּי עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה. וַיֵּשׁ קֶצֶת רְאִיָּה לְזֶה מִמַּ"שׁ סֵפֶר הַחֲסִידִים (סִימָן שפ"א).

(בְּרַכֵּי יוֹסֵף שָׁם אוֹת ג')

מוֹסֵד

"וְהוּא אִשָּׁה בְּבִתּוּלְיָהּ יִקַּח". "וְהוּא" גִּימְטְרִיא י"ח, דְּבֵין י"ח לְחֻפָּה. הַכִּי דְרוּשׁ דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת. וַיַּעַן כִּי רְאִיתִי מִי שֶׁכְּתֹב שֶׁזֶה הִיָּה בְּזַמַּנָּם, שֶׁהָיוּ בְּרִיאִים וְחֲזָקִים, אֲבָל עֲתָה יְכוּלִים לְהִמָּתִין עוֹד, וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ דְּגַם מִשִּׁי"ל עַל בֵּן כ' שֶׁלֹּא נִשָּׂא דְּכָל יָמָיו בְּעֵבֶרָה הַקַּב"ה אוֹמֵר תַּפַּח עֲצָמוֹתָיו וְכו', לְפִי סְבָרְתוֹ יִשְׁתַּנֶּה הַזַּמַּן עוֹד כְּמָה שְׁנָיִם. וְאַנִּי הִהְדִּיֹּט אוֹמֵר דְּאֵין לְסַמֵּךְ עַל זֶה דְּתוֹרָה חֲתוּמָה נִתְּנָה בְּש"ס וּפּוֹסְקִים וְאֵין לְהוֹרוֹת קוּלוֹת בְּדַבָּר שְׁחִי" עוֹלָם הַבָּא תְּלוּי בְּזֶה. וְאִכְמ"ל.

וְאַפְשָׁר דְּלְרַמּוֹז זֶה מְלַבֵּד כִּי "וְהוּא" גִּימְטְרִיא י"ח, עוֹד נִרְמַז בְּסוֹפֵי תְּבוּת "אִשָּׁה בְּבִתּוּלְיָהּ יִקַּח" גִּימְטְרִיא ח"י, וְבֵא הַרְמַז פְּעַם ב' בְּסוֹף תְּבוּת, לְרַמּוֹז דְּגַם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים בְּגִלוֹת הַחַל הַזֶּה, לֹא נִשְׁתַּנֶּה הַזַּמַּן, דְּהָגַם דְּעֲתָה הַגּוֹף חָלָשׁ, מ"מ עֲתָה הַזְקִין הַיֵּצֵר הָרַע וְנִתְחַזַּק בְּתַקְרָף גְּדוֹל. וַיֵּשׁ טַעַם לְמַנְיָן זֶה כִּי יִסוֹד נִקְרָא ח"י, וְלָכוֹן בֵּין י"ח לְחֻפָּה.

(נִחַל קְדוּמִים אָמור אוֹת ג')

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרִשָּׁה

אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכו' - אֶפְשָׁר לְרַמּוֹז בְּעֵרוּב פְּרִשְׁוִיּוֹת, מָה כְּתִיב לְמַעְלָה "וַיִּקְרָא לָהּ נִבְח", וּפְתַב בְּסֵפֶר יִלְקוּט רְאוּבֵנִי דְּמַדְבַּר לְשׁוֹן הָרַע יָבֵא בְּכָלֵב נִבְח כְּמוֹ שֶׁהִבְאֵתִי לְעֵיל, וַיִּשְׂרָאֵל בְּמַצְרַיִם לֹא הִיָּה בְּהֵם דְּלְטוֹרִין, וְכִבְר יְדוּעֵ דְּמַדְבָּה טוֹבָה מְרוּבָה, וְאַפְשָׁר דְּמִשׁוּם הַכִּי זְכוּ וְלֹא יִחַרְץ כְּלָב לְשׁוֹנוֹ, דְּלֹא הִיָּה לְקַלְפַּת כְּלָב אַחִיזָה בְּהֵם וְהִיא נִכְנַעַת לְפָנֵיהֶם. וְזֶה רְמַז הַסְּמִיכוּת "וַיִּקְרָא לָהּ נִבְח", שֶׁמַּדְבַּר לְשׁוֹן הָרַע יָבֵא בְּכָלֵב נוֹבַח, וְכֹל קָבֵל דִּנְא [לְעוֹמֵת זֹאת] "אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" שֶׁנִּשְׁמְרוּ מִלְּשׁוֹן הָרַע, יִצְאוּ מֵאַרְצָא מַצְרַיִם וְלֹא יִחַרְץ כְּלָב לְשׁוֹנוֹ, שֶׁקַּלְפַּת כְּלָב לֹא הִיָּה לָהֶם אַחִיזָה וְנִכְנַעַת לְפָנֵיהֶם.

יום ב

הלכות

א. ואגב אומר, שצואות רבנו יהודה הקסיד דשני אחים לא ישאו שתי אחיות, כתב הרב כנה"ג (אבן העזר סימן ס"ב) דיש לחוש לזה. ועין מה שכתבתי בענייני בקונטרס "ברית עולם". גם צואות רבנו ז"ל דחתן וקמיו לא יהיו בשם אחד, וכן פלה וחמותה, הגם שרבים לא חשו, אני הצעיר ראיתי מעשים שלא הצליחו בזיווגם...

(שו"ת יוסף אמין שם אות ב-ג)

ב. על האשה [כפושא אותה], אם הגונה היא וחביבה לו יברך שהחיינו, ואפלו כשנגמרו השדוכין, ראוי לברך שהחיינו. הרב מור וקציעה. ולי יראה דברך בלא שם ומלכות. ומה גם אם הגיע ליותר מכ' שנה, וכמו הצער עלה לקיים מצוותיו ואזהרת רבותינו זכרונם לברכה, ועלתה לו ליקח אשה הגונה, ודאי בעי לאודווי ולשבוחי, מיהו עם כל זה יברך בלא שם ומלכות.

(מחזיק ברכה סימן רכ"ג אות ה')

מוסר

פלה שעיניה יפות, אין כל גופה צריך בדיקה. הכונה כי האשה עינה צרה באורחים, ואם עיניה יפות, כלומר שהיא עין טובה, והיא עלתה על מדות הנשים שיש לה נדיבות, אם כן אין כל גופה צריכה בדיקה, כי אפלו במקרה שהנשים מדתן צרות עין, היא פרשה ממדתן, והיא טובת עין, כל שכן בשאר מדות טובות, שוודאי יהיו לה כמדת חברותיה נשים צדקניות. הרב פלי יקר פ' חיי שרה.

(מדבר קדמות מע' כ' אות י"ג)

חדוש על הפרשה

ויחנו באליש - שם ירד להם המן בזכות שרה שנגאמר בה "לוישי ועשי עגות". כן כתוב בלקוטי גאונים קמאי אשכנז בספר רבנו אפרים ז"ל. וכתב עוד "יספה" גימטריא "המן". וכן כתב בספר פוענח רזא. עין שם. ולפי מה שכתבנו בעניינינו לדרש לשבח לשרה אמנו ע"ה, דאברהם אע"ה אמר "שלת סאים" וסתמא הם קמח, והשיבה שרה אע"ה "קמח סלת", כלומר נראה פנתה קמח, סלת אעשה, וממה שאמר אברהם כן מוכח דהאשה עינה צרה דכבר נודע דהיה ותן גדול, אבל שרה יצאה מכללן והיא שרה ולא צרה. השתא אתי שפיר דשרה אמרה אליש סלת. ולזה במסע אליש זכו למן בזכות שרה. ודוק היטב.

(נחל קדומים)

יום ג

הלכות

א. "ולא יושב בין העומדים" (מסכת דרך ארץ רבה פ"ז). מפאן קרא תגר הרב פנסת הגדולה (אבו העזר סימן ס"ב) על היושבים בעת שאומרים ז' ברכות בחפה, דפינן דנהגו לעמד, מי שהווא יושב, עובר על אזהרת רבותינו זכרונם לברכה "לא יושב בין העומדים".

(כפר לאדן ריש מסכת פלה)

ב. נהירנא שראיתי פתוב למז"ה בן הרב חסד לאברהם הוא מהר"ר יצחק זלה"ה מכת"י שחלם עם הרב הגדול מהר"ר שפתי פולאסטר זלה"ה שהיה רב בעה"ק חברון ת"ו בזמנו, ואחר פטירתו חלם עמו והשביעו להרב הנז' בשם ה' צבאות שיגיד לו מה שאומרים בשמים על שתית הטאבאק"ו, ואמר לו הרב הנז' שהשותה בי"ט משמתין אותו, והשותה בט' באב מקללין אותו, וכן לשותה ומעלה עשן תחת חופת חתנים, וסימן עשן בחפה למה.

(מחזיק ברכה סימן ר"י אות י"ג)

מוסד

נשים. הת"ח כפי מה שמתנהג הוא עם הקב"ה, כן אשתו מתנהגת עמו. וזה סוד מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה "זכה עזר, לא זכה כנגדו", שמורדת בו, כמו שהווא מורד בקונו. וזה הסוד לא שיק אלא לצדיקים. ולזה כל בן תורה שאין אשתו נשמעת לו, אין ראוי להתרעם עליה, כי איהו דאפסיד נפשיה. אמנם אם אינו בן תורה, דרך טבע שאשתו נשמעת לו, מפני שהיא יראה ממנו. מז"ה חסד לאלפים עין יעקב (נהר מ"ח).

(מדבר קדמות מע' נ' אות י"א)

חדוש על הפרשה

כלב בן יפנה - "כלב" נוטריקון "כלו לב", ויודע לחלק ולתת לכל שבט חלק המגיעו, "בן יפנה" - בן שפנה ארץ ישראל מפל ערעור, דבר אחר בן שפנה מעצת מרגלים.

(נחל קדומים)

יום ד

הלכות

א. חתן לא יעשה כל מלאכה, אפלו מלאכה קלה בביתו. ואם הוא ת"ח ורגיל לעסק בעיון נמרץ, נראה דבימי חופתו לא לטריד בעיונו. חתן שיש לו שותף, מתר לשותף לפתח החנות בימי החפה.

(שו"ת חיים שאל ח"ב סימן ל"ח אות ס')

ב. המחזיר גרושתו, יברך ברכת נשואיו, וכן יברך ז' ברכות בסעדה ראשונה. מיהו אין לברך "שהשמחה במעונו", כיון דאינה שמחה שלמה.

(שו"ת חיים שא"ל שם אות נ"ז)

מוסד

המסתכל בצורת עכו"ם אינהו ואביזריהו, גורם דהסתכלותו מקלקלת הצורה. ואפשר דהינו דקרו לרבי מנחם בן סימאי בנן של קדושים דלא אסתכל בצורתא (פסחים קד., עבודה זרה נ.), כי כל מקום קדושה שם גדר ערוה (ויק"ר כד, ו), והיה נזהר מאד אף בצורתא דזו"א.

(צפ"ן שמיר, סימן ז, סעיף קט).

חדוש על הפרשה

אלידד בן כסלון - נוטריקון "אלי דד", כלומר שהקב"ה משפיע ומספיק לי חכמה כמו שמספיק ליונק מן הדיד, "בן כסלון" - בן ששם כסלון ובטחוננו בהקב"ה.

(נחל קדומים)

יום ה'

הלכות

א. מילה שלא בזמנה, אינה דוחה שבת, וכן אינה דוחה אפלו יום טוב שני של גלויות. בן פסק מרן ב"ד סימן רס"ו, וכן הספיק ברשב"ץ בתשובותיו (ח"ג סימן רפ"ד), וכן ראוי להורות, דלא פדעת הרב ש"ך שם דפתב דהעיקר פדעת הרמב"ם וסמ"ג וכל בו להתיר ביום טוב שני.

(מחב"ר או"ח סימן של"א אות ד')

ב. מילה שלא בזמנה, אין מלין אותו ביום ה', כיון דיום ג' הוא בשבת והוא בסכנה, יבואו לחלל עליו את השבת. והוא הדין שאין למויל ביום ה', דכל ג' ימים הוא בסכנה, וכמנהג שפתב הכנה"ג.

(ברכי יוסף יו"ד סימן רס"ב אות ב')

מוסד

הרב מהר"ר צמח צרפתי, היה חולה פשנטים בדמשק, ואיתרחיש ליה ניסא, וה' רחם עליו שלח מלאכו וירפאהו, וכמו רגע חזר לבריאותו ואיתנו. והמעשה נורא, כי ספר הרב ז"ל שנגלה אליו אליהו הנביא זכור לטוב, ואמר לו שיקבל עליו ללמוד כל ליל ברית מילה לכל הילודים בעיר ויתרפא, ומהיום ההוא כן היה מנהגו לילך ליל שלפני המילה במקום שיהיה ולעסק בתורה כל הלילה.

(שם הגדולים ח"ב סוף מע' ז')

חדוש על הפרשה

והקרייתם - לשון הפעיל מקריאה, כי מקלט היה כתוב על פרשת דרכים. יש הערים האלה למקלט, הלמ"ד מורה אף בלי כיוון קליטה, ולא כן הארבעים ושתים עיר. הרב הגדול מהר"ר וידאל צרפתי ז"ל. ודבריו חיים.

(חומת אגן)

יום ו

הלכות

א. מנהג ותיקין נאה ויאה למול ולהיות סנדק בתפלין.

(מראית העין בלקויטים סימן ב')

ב. פתב הרב עיר וקדיש הרב ראשית חכמה דצריך לכבד הספרים, ומזה נלמד לבטל מה שנהגו להניח ספר פתוח לפני המילה על פסא אליהו זכור לטוב יום או יומיים, דהוא באזי התורה להשאיר הספר פתוח, ואין טעם למנהג.

(פסא רחמים פ"ג ממס' סופרים ה' י"ד)

מוסר

מילה. מלבד היותה מצוה גדולה עד מאד, עקר התורה וקבלת האלהות וקיום העולם. בא וראה כי "ברית" גימטריא "תורה" (עם הפולל), ונכרתו עליה י"ג בריתות, ואפלו אברהם אבינו ע"ה לא נקרא "שלם" עד ששל, ועוד בה פהנה וכהנה כידוע מרבבותינו זכרונם לברכה. עוד יש בה פמה סגלות: א'. עוצרת המגפה. ב'. רואה פני שכניה. ג'. זוכה לנבואה שלמה. ד'. אינו רואה פני גיהנם. ה'. אויביו נופלים תחתיו. ו'. תפלתו נשמעת. הרב עיר וקדיש הרשב"א הלוי בס' מנות הלוי.

(מדבר קדמות מע' מ' אות ה')

חדוש על הפרשה

וישב בה עד מות הנהן הגדל וכו' - הטעם כי במותו ילקט עמו כל אינון נשמתין דאזלין ערטילאין, ואז עולה עמו נשמת הנרצח, ולכן אחר שזה הנרצח הולך אל המנוחה, אז גם כן הרוצח ישוב אל נחלתו. וכן היו נוהגים הפנענים שבארץ ישראל, היו מכניסים מתייהם בארונות במערות עד מות אהד גדול הדור, ואז מוליכים פלם לקברו באותו יום, כי על ידי אותו הגדול ינוחו במשכבותם על מנוחתם כל השאר. והנה באותו יום שעברו המרגלים, מת איוב שהיה גדול הדור והוציאו ארונותיהם, לכן חשבו המרגלים שהארץ היא אוכלת יושביה. לקוטי גורי האר"י ז"ל כתיבת יד.

(דבש לפי ערך פהו)